

HASAN
ÂLİ
YÜCEL
KLASİKLER
DİZİSİ

CCLXXX

SOPHOKLES

OİDİPUS KOLONOS'TA

SOPHOKLES

OİDİPUS
KOLONOS'TA

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

YUNANCA ASLINDAN ÇEVİREN: ARI ÇOKONA

TÜRKİYE BANKASI

Kültür Yayınları

Genel Yayın: 3532

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüphanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüphanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamayacaktır.

—

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

SOPHOKLES
OİDİPUS KOLONOS'TA

ÖZGÜN ADI
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ

YUNANCA ASLINDAN ÇEVİREN
ARİ ÇOKONA

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2014
Sertifika No: 29619

EDİTÖR
KORAY KARASULU

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
NEBİYE ÇAVUŞ

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM, NİSAN 2016, İSTANBUL

ISBN 978-605-332-734-9 (CİLTİLİ)
ISBN 978-605-332-733-2 (KARTON KAPAKLI)

BASKI
YAYLACIK MATBAACILIK
LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/197-203
TOPKAPI İSTANBUL
(0212) 612 58 60
Sertifika No: 11931

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks. (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

HASAN
ÂLİ
YÜCEL

KLASİKLER
DİZİSİ

CCLXXX

SOPHOKLES

OİDİPUS KOLONOS'TA

YUNANCA ASLINDAN ÇEVİREN:
ARİ ÇOKONA

TÜRKİYE BANKASI

Kültür Yayınları

Sumuş

Sophokles (MÖ 497/6-406/5)

Sophokles Marathon Meydan Savaşı'ndan beş yıl önce doğdu ve Atina'nın Peloponez Savaşı'nda yenilerek teslim olmasından bir yıl önce bu dünyadan ayrıldı. Hayatı, Atina'nın en parlak dönemiyle örtüştü. Çocukluğu Pers Savaşları'yla geçti, Delos Birliği'nin zamanla bir tür Atina İmparatorluğu'na, sonra tiranlığa dönüşmesinin tanığı oldu ve onur kırıcı bir yenilgiyle yıkılışını izledi. Çağdaşı tanıklıklar, ozan ve vatandaş olarak bu sürece aktif bir katılım gösterdiğini belgeler.

Sophokles MÖ 497/6'da Atina'nın banliyösü Kolonos'ta doğdu. Babası Sophilos zengin bir zırh ve silah imalatçısıydı. Yakışıklılığı, müziğe ve dansa yatkınlığı sayesinde 480'de Salamis Deniz Savaşı'ndan sonra yapılan kutlamalarda gençler korosunu yönetti ve Paian Marşı'nı okudu. 468'in "Büyük Dionysia" bayramında, 28 yaşındayken katıldığı ilk tiyatro yarışmasında Aiskhylos'u yenerek birinci oldu.

Önemli bir görev sayılan, Delos Birliği'nin bütçesini denetlemekle yükümlü *hellenotamias* oluşuyla ilk kez siyasi alanda sorumluluk üstlendi. Biri Samos isyanını bastırmak üzere 440'ta Perikles'le, diğeri 426 ya da 423'te Nikias'la birlikte olmak üzere iki kez *strategos* (general) seçildi. 413'te Sicilya seferinin başarısızlığını sorgulamak üzere

toplanan heyette *provoulos* (denetmen) olarak görev aldı. Atina'da Asklepios kültü resmî olarak kabul edildiğinde, tapınak inşası bitene kadar, tanrının heykelini evinde konuk etti ve tanrı adına bir paian besteledi. Asklepios ile bağlantılı daha küçük bir tanrı olan Alkon'un rahibi olarak görev yaptı.

Sophokles, Aiskhylos ve Euripides'ten farklı olarak, kendisini saraylarına çağırın hükümdarların davetlerini kabul etmedi ve ülkesinin görevlendirerek gönderdiği seyahatler dışında Atina'dan hiç ayrılmadı. Eşi Nikostrate'den İophon ve Sikyonlu *haitera* (metres) Theoris'ten Ariston adında iki oğlu oldu. İophon ve Ariston'un oğlu adaşı genç Sophokles tanınmış birer tragedya yazarı olarak sivrildiler. Ölümünden birkaç ay önce katıldığı son tiyatro yarışmasında, bir süre önce ölen Euripides'in anısına hürmeten, korosunu ve oyuncularını sahneye matem elbiseleriyle çıkarttı.

Phrynikhos, mezar yazıtında: "*Sophokles birçok güzel tragedya yazdı, uzun yıllar yaşayarak bilgelige erişti ve mutlu öldü. Hiçbir hastalıktan acı çekmeden, günlerini sakın bir şekilde bitirdi,*" diye yazdığını aktarır. Aristophanes de, ölümünden bir yıl sonra sahnelediği *Kurbağalar*'da onu "*Yaşayanlar arasında mutluydu, şimdi ölümler arasında da mutlu,*" sözleriyle anar. Sophokles, yakın arkadaşları Sokrates'in hocası Arkhelaos, filozof İon, ressam Polygnotos ve Miltiades'in oğlu, hiç yenilgi tatmamış komutan Kimon gibi Atina'nın altın çağında yaşamış seçkin bir Atina yurttaşı ve örnek bir bilgeydi.

Sophokles, X. yüzyılda derlenen *Souda* sözlüğüne göre, 123 oyun yazdı ve katıldığı yarışmalardan 24'ünde (24x4=96 oyun) birinci, diğerlerinde ikinci oldu. Yarışmalarda hiç üçüncü olmadı. Bugün kaybolmuş olan *Nausika* ve *Thamyris* gibi ilk eserlerinden bazılarında bizzat sahneye çıkarak aktörlük yaptığı ve Atina'nın Poikile Stoa Meydanı'nda onu kithara çalarken gösteren bir resmin ası-

lı olduğu kayıtlıdır. Günümüze kadar gelen yedi tragedya-sı ve bu tragedyaların tahminî yazılış yılları şöyledir: *Aias* (450–442), *Trakhisli Kadınlar* (440'tan önce), *Antigone* (441), *Kral Oidipus* (430'dan hemen sonra), *Elektra* (418–410), *Philoktetes* (409) ve *Oidipus Kolonos'ta* (406/5). 1907'de Mısır'da, tanrı Hermes'in Apollon'un boğalarını çalmasını konu eden “satyrikon drama”sı *İkhneutai* (İz Sürücüler)'den büyük bir fragman bulundu. 2005'te de, infrared teknolojisiyle *Epigonoï* (Ardıllar) tragedyasından birkaç fragman okunabildi.

Souda, Sophokles'in *Koro Hakkında* [Περὶ χοροῦ=peri horu] adlı bir kitap yazdığından söz eder. “Koro” antik dönemde tragedyanın resmî adı olduğuna göre, bu eser ozanın tiyatro sanatı hakkındaki düşüncelerini içeriyor olmalıydı. Sophokles'e atfedilen deyimler, Aiskhylos hakkındaki değerlendirmesi, kendi kahramanlarıyla Euripides'in kahramanlarını karşılaştırması ve tarzı hakkında verdiği bilgiler hep bu kitaptan alınmış olmalı.

Aristoteles *Poetika*'da Sophokles'in tragedyaya getirdiği yenilikleri şöyle sıralar: Aktör sayısını ikiden üçe çıkarak kurgunun daha karmaşık olmasına olanak tanıdı. İlk kez sahne dekorlarını kullandı ve o zamana kadar on iki kişiden oluşan koroyu on beş kişiye çıkarttı. Son olarak, Aiskhylos'un getirdiği, yarışmalara katılan üçlemelerde konu birliği olması şartını kaldırarak konuları birbirinden bağımsız üçlemeler geleneğini başlattı.

Sophokles gündelik dilde kullanılan kelimeleri tercih ettiği halde dili şiirseldir. Eserinin lirik kısımları mecazlar bakımından zengindir, ancak mecazdan Aiskhylos kadar yoğun yararlanmaz. Sık kullandığı tek dizelik diyaloglar (*stikhomithia*) ve bir dizenin iki kahramana paylaştırılması tekniği (*antilavi*) oyunlarına hareketlilik kazandırır. *Tragike eironeia* adıyla bilinen sevdiği bir tekniğe göre, sahnedeki aktörler seyircilerin bildiği ya da kolaylıkla tahmin edebileceği bazı

şeyleri bilmez görünürler. Sophokles'in eserleri, efsane evreninin terk edilerek, yerine dünyasal bir evrenin yerleştirildiği birey temelli tragedyalardır. Oyunlarında, toplumun baskısı altındaki birey incelenir.

Aristoteles, ozanın kahramanlarının, "*Bizim gibi, ama bizden daha soylu,*" olduğuna dikkati çekerek onları beğendiğini söyler. Euripides'te hayatta oldukları gibi canlandırılırlarken, Sophokles'te olmaları gerektiği gibi verilirler. Diğer iki büyük tragedya yazarından farklı olarak, iradeleri başka yönde bile olsa, Sophokles'in kahramanlarının karakteri onları davrandıkları gibi davranmaya zorlar. İlk eserlerinde, başkişileri erken ölür ve olayların akışı biraz yavaşlar, ancak oyunları zekice kurgulanmış ve çok hareketlidir. Eserlerinde; Antigone, Elektra, Deianeira, Tekmessa, İokaste gibi çok sayıda güçlü kadın karaktere yer verir.

Sophokles'in ozanlık yeteneği çağdaşları tarafından takdir edilmiş, ona arı anlamına gelen "*melissa*" adı takılmıştı. Biyografisini yazan anonim yazar, Aristophanes'in onun hakkında "*dudakları balla kaplı*", Ksenophon'un da, "*tragedya ozanlarının en mükemmeli*" olduğunu söylediklerini aktarır. Aristoteles, "*Poetika*"sında tragedyayı onun eserleri aracılığıyla inceler.

Sophokles'in dünya görüşüne göre tanrılar üstün ve güçlü, insanlar ise onların karşısında çaresizdir. Karakterleri olağanüstü tutkularla kıvrılırken, ilahi adalet her seferinde düzeni yeniden kurar. Eserleri birçok çağdaş sanatçıyı etkilediği gibi onlara esin kaynağı da oldu. Richard Strauss *Elektra* operasını, Igor Stravinsky *Kral Oidipus* oratoryosunu ondan esinlendiler. Jean Cocteau, André Gide, Jean Giraudoux, Ezra Pound ve Jean Anouilh onun tematolojisinden yararlandılar. Romantik şair Shelley'in, 1822'de boğulduğunda ellerinde Sophokles'in bir cep baskısını tuttuğu rivayet edilir.

Oidipus Kolonos'ta

Sophokles *Oidipus Kolonos'ta* tragedyasını MÖ 406'da, ölümünden kısa süre önce, 90 yaşındayken yazdı. Sahnelemeye fırsat bulamadığı oyunu birkaç yıl sonra MÖ 401'de adaşı olan torunu sahneledi. Yirmi beş yıl kadar önce yazılan *Kral Oidipus'ta* tanrılar tarafından acımasızca cezalandırılan Oidipus, bu oyunda onurlandırılarak mutlu bir sona ulaşır. Oidipus'un ölümünden sonrasını anlatan Antigone de ozanın kariyerindeki ilk oyunlardandı. Peloponez Savaşı'ndan (MÖ 404) ve oligarşik Otuz Tiran yönetiminin devrilmesinden (MÖ 403) hemen sonra sahnelenen oyun büyük ilgiyle izlenmişti.

Son eseri olmasından hareketle, oyunun konusuyla ideolojik içeriğinin Sophokles'in son yıllarıyla ilintili olduğu söylenir. Bu yüzden birçok araştırmacı, her şeyini yitirmiş yaşlı kralın oğluyla olan anlaşmazlığında, ozanın kendi oğlu İophon'la kötü ilişkilerinin kanıtlarını bulduklarını sanmış, koronun karamsarlığını da ozanın yaşlılığı yüzünden yaşadığı zorluklarla açıklamaya çalışmışlardır. Ancak her iki yaklaşımın doğruluğunu kabul etsek bile oyunun özgünlüğünü yadsıyamayız. *Oidipus Kolonos'ta*, Yunanların dinî anlayışlarını en iyi yansıtan tragedyadır. Burada doğalla doğaüstünün, insanlarla tanrıların yer aldığı iki ayrı dünya sıklıkla iç içe girer, bazen de birleşir.

Tragedyanın konusu Oidipus'un tanrılar katına yükselmesidir. Attika'nın yerel bir efsanesine göre lanetli kral, Poseidon'a adanmış Hippios Kolonos'taki Eumenidler korusunda huzura kavuşmuştu. Bu efsaneye, *Phoinisses* (Fenikeli Kadınlar) tragedyasında (1705-7 dizeler) Euripides ve Pausanias (1, 4, 30) da değinirler. MÖ V. yüzyıl sonlarında büyük felaketlerle karşılaşan Atina'nın dindarları kentlerine yararı olabilecek bu tür doğaüstü olaylara büyük önem verir olmuştu. Ayrıca kısa süre önce, 407'de Atinalı süva-

riler burada yapılan bir muharebede Thebailileri yenmişti. Kolonos'ta doğan Sophokles, belki de bu yüzden son tragedyasını memleketiyle ilişkilendirmek istemiştir.

Oyun bir bakıma *Kral Oidipus*'un devamı sayılabilir. Bilmeden işlediği bir *hamartia* [hata] yüzünden her şeyini yitiren, onuru ayaklar altına alınan bir insanın adım adım günahlarından arınmasını, onurlandırılmasını anlatır. Sophokles *Aias* ve *Trakhisli Kadınlar* tragedyalarında da ölümlerinden sonra kahramanlaştırılan iki ölümlüden (*Aias* ve *Herakles*) söz eder. Ancak bu eserlerde konuya sadece değinir, sürecin ayrıntılarına girmez ve kahramanlaştırmanın nedenlerinden pek bahsetmez. Sophokles *Oidipus Kolonos'ta* tragedyasında lanetli baba katili ve ensest suçlusunun onurlandırılmasını sahnede canlandırmaya çalışır. Ama bunu yapmak için önce seyircileri inandırması ve değişimi haklı çıkarabilecek bir olaylar örgüsü tasarlaması gerekir.

Bir kaçağın yabancı bir ülkede yardım talebiyle bir tapınağa sığınması motifi tragedyalarda daha önce de kullanılmıştı. İlk örneklerinden biri V. yüzyıl başlarında yazılmış olan Aiskhylos'un *İketides* (*Yakarıcılar*) oyunudur. Euripides de aynı adlı kendi oyununda ve *Herakleida*'de Atina'dan sığınma talep etmeye değinir. Sophokles daha önce yazılmış bu tragedyalardan etkilenmiş olmalı. Ancak Euripides'in kentin onuru ve insanlık görevi olarak yaklaştığı "sığınma" kurumu Sophokles'te dinî bir yükümlülük olmuştur. Atinalılar sığınmacıya yüce gönüllülüklerini göstermek için değil, bu işi yapmaya tanrılar tarafından seçildikleri için iyi davranmak zorundadır. Oidipus tanrıların insanlara isteklerini iletme için kullandığı bir araçtır.

Oyun tez, antitez ve sentez şeklinde kurgulanmıştır. Oidipus'un karakterini oluşturan birbirlerine taban tabana zıt özellikleri: sevgi ve nefret, şefkat ve intikam arzusu büyük bir mücadeleyi takiben hayatının sonunda uyuma kavuşurlar. Tanrıların neden büyük hatalar işlemiş lanetli

ihtiyarın kaderini değiştirmeye karar verdiğini de koro yanıtlar: “*Haksız yere bunca cefa çekti, sadece adil bir tanrıdır onu yıkıldığı yerden ayağa kaldırabilecek olan.*” Seyircilerin kalan kuşkularını dağıtmak için de Sophokles her fırsatta Oidipus’un hatalarını bilmeden işlediğini vurgular. Ama Oidipus’un kahramanlaştırılması, sadece büyük acılar çekmesinin tesellisi değildir. Karakterinin olumlu yanları ve insanlığa hizmetleriyle bunu hak etmiştir de. Sfenksi öldürerek Thebai’yi kurtarmış, adil ve başarılı bir kral olmuştur. Hatalarının farkına varmasıyla onurlu bir tepki vererek her şeyinden vazgeçmiş, kendini cezalandırmıştır. Son yıllarında da kaderine sabır ve vakarla katlanmıştır. Aias ve Herakles gibi diğer ölümlülerden üstün birtakım özellikleri sayesinde kahraman olmayı hak eder.

Bazı özel insanların, defnedildikleri yere koruma sağladığı inancı antikitede yaygındı. Herodot’un tanıklığına göre, Orestes’in naaşı Sparta’ya nakledildikten sonra Spartalılar hiçbir savaşta yenilmemişti. Thebai kralı Kreon ile Atina kralı Theseus bu yüzden Oidipus’un naaşını kendi topraklarında defnetme konusunda karşı karşıya gelirler. Ama birincisi bunu bencil bir yaklaşımla ve kaba yöntemlerle sağlamaya çalışırken, ikincisi bu işten yararlanacağını öğrenmeden önce kendisine sığınan yaşlı sığınmacıya sevgi ve saygı göstermek ister. Bu zıtlasmaya bencil nedenlerle oğlu Polineikes’in de katılması Oidipus’u çok kızdırır. Kızgınlığı, çocukların anne babalarına göstermeleri gereken ilgi ve saygıyı Polineikes’in göstermemesindendir. Platon’un *Yasalar*’ında açıkça belirtildiği gibi anne babasına kötü davrananlara işkence ediliyor (9, 880 e–881 a) ve anne babalarının isteklerine karşı çıkanlar ya da onları ihmal edenler kamçılanıyor ya da hapsediliyordu (11, 932 b). Oidipus kendisine iyi davranan kızlarıyla Theseus’a minnetini ve sevgisini, kötü davranan oğullarıyla Kreon’a da öfkesini ve nefretini açıkça ifade eder. Sert diyaloglardan sonra adalet yerini bulur.

Çeviride oyunun aslı (Sir Richard Jebb edisyonu, Cambridge, 1893) kullanıldı. Yapılan çeviri, çağdaş Yunanca (Theodoros Mavropoulos, Zitros Yayınları, 2008; K. X. Miris, Patakis Yayınları, 2000; P. E. Giannakopoulos, Kaktos Yayınları, 1993; Panagis Lorentzatos, Estia Yayınları, 1932) ve İngilizce (Ruth Fainlight-Robert J. Littman, 2009; F. Storr, 1962; Sir Richard Jebb, 1893) çevirileriyle karşılaştırıldı. Açıklayıcı bilgiler okuyucunun dikkatini dağıtmamak için sonnotlar halinde verildi.

Ari Çokona

Aralık 2015

OİDİPUS KOLONOS'TA

Kişiler

OİDİPUS

ANTİGONE

İSMENE

YABANCI

KORO

THESEUS

KREON

POLYNEİKES

HABERCİ

Oidipus'un kızı.

Oidipus'un kızı.

Kolonos sakini.

Kolonoslu yaşlılar.

Atina kralı.

Thebai kralı, Oidipus'un dayısı.

Oidipus'un oğlu.

Theseus'un maiyetinden.

Prologos (1–116)

(Atina'nın banliyösü Kolonos'ta, intikam tanrıçaları Erinyislere adanmış sık ağaçlı koruluk. Yolun başında bölgeye adını vermiş Kolonos'un heykeli vardır. Soldaki girişten yaşlı, kör ve dilenci gibi giyinmiş Oidipus girer. Çıplak ayaklı kızı Antigone babasının elinden tutarak ona yol göstermektedir.)

OİDİPUS

İhtiyar, kör babanın kızı Antigone
hangi kente, kimlerin ülkesine vardık?
Eline değersiz armağanlar tutuşturarak
evsiz yurtsuz Oidipus'u konuk etmeye
kim razı olacak bugün? Az isteyip azdan 5
daha da azını alarak onunla yetiniyorum.
Olgun yaşı, çektiğim acılar ve ruhumun
soyluluğu bana dayanmayı öğretti.
Ama kızım, nereye geldiğimizi öğrenmek için
işlek bir yolun kenarında, ya da kutsal 10
bir korulukta oturacak bir yer bul bana.
Uzaklardan gelen yabancılarız biz, buranın
yerlilerine sorar, söylenenleri yaparız.

ANTİGONE

Bahtsız babam Oidipus. Gördüğüm kadarıyla
uzaklarda kenti çepeçevre saran surlar var.¹ 15

Her yeri kaplayan zeytinlere, bağlara, defne ağaçlarına² ve kanat çırparak ağaçların dallarına konan tatlı ötüşlü bülbüllere bakılırsa burası kutsal bir yer olmalı. Yaşına başına göre çok uzun yol teptin,
20 şu kaya çıkıntısına otur da dinlen biraz.

OİDİPUS

Oturayım, sen de gözünü ayırma kör babanın üzerinden.

ANTİGONE

Gerek yok bunca zamandır yaptığım işi hatırlatmana.

(Babasını koruluğun yanındaki bir kayaya oturtur.)

OİDİPUS

Nerede olduğumuzu söyleyebilir misin?

ANTİGONE

Atina'dayız biliyorum, ama tam olarak neresi belli değil.

OİDİPUS

25 Gelen geçen yolculardan öğreniriz.

ANTİGONE

Bir yerlere gidip sorayım mı?

OİDİPUS

Gidip soruver evladım yakınlarda oturan varsa.

ANTİGONE

Mutlaka birileri oturuyordur, ama gerek yok galiba uzaklara gitmeye. Az ileride bir adam görüyorum.

OİDİPUS

30 Oturuyor mu, yoksa buraya doğru mu geliyor?

(Sağdan bir köylü girer.)

ANTİGONE

Buraya doğru yürüyor ve şimdi yanımıza geldi.

Sormak istediklerini sorabilirsin.

OİDİPUS

Hey yabancı! Gözleri hem kendisi, hem de benim için gören bu kızın dediği gibi, bilmediğimiz şeyleri

35 anlatmak için tam zamanında geldin yanımıza.

YABANCI

Daha fazla konuşma, hemen kalk ve git.

Ayak basılmaması gereken topraklardasın.

OİDİPUS

Burası neresi? Hangi tanrıya adanmış?

YABANCI

Toprak'la Karanlığın kızları korkunç tanrıçalara³ adanmış,
dokunulmaz ve üzerinde yaşanmaz topraklardasın.

40

OİDİPUS

Hangi saygın adı kullanayım onlar için dua ederken?

YABANCI

Her şeyi gören Eumenisler adıyla bilir onları halkımız,
ama başka birçok adları da var hoşlarına giden.

OİDİPUS

O zaman şu garip sığınmacıyı şefkatle kucaklasınlar,
çünkü hiç ayrılmayacağım artık yanlarından.

45

YABANCI

OİDİPUS

Bu da ne demek şimdi?

Öyle yazılmış alnıma.⁴

YABANCI

Kentin onayı olmadan, cüret edemem seni
kovmaya. Ne yapacağımı onlar söyler bana.

OİDİPUS

Tanrılar aşkına yabancı! Benim gibi bahtı kara
bir gezgini, yakarışlarını dinlemeden kovma yanından.

50

YABANCI

Anlat ve inan ki hiç hor görmeyeceğim seni.

OİDİPUS

Nasıl bir yerdir bu geldiğimiz?

YABANCI

Sana bütün bildiklerimi anlatacağım.

İçinde bulunduğun baştan başa kutsal

bu bölgeye, saygın Poseidon⁵ ile ateş taşıyan tanrı

Titan Prometheus⁶ hükmeder.

55

Üzerinde yürüdüğü bu yol Atina'nın bronz eşiği⁷
adıyla bilinir ve gördüğün bu tarlaları,
süvari Kolonos'u⁸ ata belleyenler
60 sürdüğü için buralar onun adını taşır.
İşte böyle kutsal bir yerdesin yabancı
ve biz mekâna saygımızı sözlerle
değil davranışlarımızla gösteririz.

OİDİPUS

Bu topraklarda yaşayanlar var mı?

YABANCI

65 Evet ve az önce adını andığımız tanrının adını⁹ taşırlar.

OİDİPUS

Yönetim bir kralın mı yoksa halkın mı elinde?

YABANCI

İnsanlar kentin kralının hükmü altında yaşıyor.¹⁰

OİDİPUS

Nedir gücü ve akıyla kente hükmedenin adı?

YABANCI

Ona Theseus derler ve önceki kralımız Aigeus'un oğludur.¹¹

OİDİPUS

70 Ona bir haberci gönderebilir misin?

YABANCI

Neden? Bir haber mi vereceksin, yoksa buraya mı
çağıracaksın?

OİDİPUS

Küçük bir iyiliğe karşılık büyük bir yarar sağlayacak.

YABANCI

Kör bir adamın kime ne faydası olabilir?

OİDİPUS

Onunla gören insanların sözleriyle konuşacağım.

YABANCI

75 Zarar görmemek için neler yapmalısın biliyor musun?
Soylu birine benziyorsun başına gelen felaketi saymazsan.
Hiçbir yere ayrılmadan bekle beni,

kente değil burada yaşayanların yanına gidip
konuşacak, hemen geri döneceğim. Onlar verecek
çünkü burada kalıp kalamayacağının kararını.

80

(Yabancı çıkar.)

OİDİPUS

Yabancı gitti mi evladım?

ANTİGONE

Gitti ve ortalık çok sakin. İstedığın gibi konuşabilirsin,
benden başka kimse yok artık yanında.

OİDİPUS

Gözlerinden dehşet saçan tanrıçalar,
toprağınıza sığınan bana ve Apollon'a
tıkamayın kulaklarınızı. Başıma gelecek
acılara dair kehanette bulunan,
yıllar sonra tapınağınızda öleceğimi söylemişti.

85

Son durağıma vardığımda,
beni yurdumdan kovanlara felaketler yaşatıp
konukseverlik gösterenlere bereket getirerek
saygın tanrıçaların yanında kalacak, mutsuz
hayatımın sonunu burada geçirecekmişim.

90

İşaretler görülecekmiş bunlar olurken;

yer sarsıntısı, şimşek ya da

95

Zeus'un yıldırımları gibi. Bir işaret
olmalı buraya gelişim, yoksa tek başıma
nasıl bulurdum bu kutsal koruluğun yolunu?

Ayık kafayla yolda yürürken, elleri
şaraba uzanmayan sizlerle¹² nasıl karşılaşır,
insan eli değmemiş bu kayaya nasıl otururdum?

100

Ama ne olur tanrıçalar, verin artık
Apollon'un vaat ettiği ölümü bana.

İnsanlar içinde acıların en büyüklerini çeken benim,
yetmedi mi sizce bugüne kadar yaşadıklarım?

105

Haydi gelin kadim karanlığın tatlı kızları,
haydi gel bütün kentlerin en değerlisi,

kudretli Pallas'ın¹³ adını taşıyan Atina,
 gelin de Oidipus'un sefil gölgesine acıyın, çünkü
 110 bu gördüğünüz, artık benim eski bedenim değil.

ANTİGONE

Sus, gelenler var! Nerede durduğuna
 bakmak için birkaç yaşlı adam geliyor buraya.

OİDİPUS

Hemen sustum. Sen de beni buradan alıp
 koruluğa gizle, konuşmalarını dinleyeyim.
 115 Hakkımda neler söylediklerini duyarsam
 ona göre davranırım.

*(Antigone babasını koruluğa götürerek ağaçların
 arasına gizler. Yaşlı Kolonoslulardan oluşan koro
 girer.)*

Parodos (117–253)

KORO

Bak! Kimmiş! Nerede!

Strophe

Buradan kalkıp nereye gitmiş,
 herkesten, herkesten

saygısız olan adam.

Araştır, bakın, her yeri ara!

Bir yabancı, bir yabancı olmalı
 bu yaşlı adam, buralı olamaz.

Yoksa hiç gelmezdi,

adlarını anmaya korktuğumuz
 yenilmez bakirelerin,

insan ayağı değmeyen

kutsal koruluğuna.

Görünmemeye çalışarak,

tek kelime etmeden,

sessizce geçeriz önlerinden

ve dilsizler gibi okuruz dualarımızı.
Şimdi de yabancının biri gelmiş,
hiçbir şeye saygı göstermiyor.
Kutsal alanın her yanına
baktım bulamadım daha
saklandığı deliği.

135

(Oidipus ve Antigone girerler.)

OİDİPUS

İşte, aradığınız adam benim ve yüzünüzü değil
sadece seslerinizi görebiliyorum konuştuğunuzda.

KORO

Eyvah! Görüntüsü de
sesi de korkunçmuş adamın.

140

OİDİPUS

Suçlu biriymişim gibi davranmayın bana ne olur!

KORO

Koruyucu Zeus, kimdir acaba bu yaşlı adam?

OİDİPUS

Gördüğünüz gibi pek de gıpta edilecek
durumda değilim bu kentin efendileri!
Aksi halde başkasının gözleriyle yollarda
sürünmezdim böyle ve koca gövdemi
dayamazdım şu küçük kızın sırtına.

145

KORO

Ah o kör gözlerin!
Doğuştan mı böyleydin,
yoksa sonradan mı oldu?
Çok da yaşlısın üstelik
gördüğüm kadarıyla.
Bunca derdinin üstüne
böyle bir günahı da
işlememelisin bence.

Antistrophe

150

155

İlerledin, çok ilerledin
ve müminlerin ballı sularının
ırmağa döküldüğü

160 bu yemyeşil sessiz korulukta
bir hendeğe düşmemek için
dikkat etmelisin şimdi.

Bahtsız yabancı
git buradan, uzaklaş.

165 Aramızdaki mesafe büyük,
duyuyor musun beni yorgun gezgin?
Söylediklerime yanıt vereceksen eğer
insanların konuşmasına izin verilen
yere çıkmadan ağzını açma sakın.

OİDİPUS

170 Sence ne yapmalıyız şimdi kızım?

ANTİGONE

Adamların dediklerine kulak vermeliyiz
baba, boyun eğip itaat etmeliyiz.

OİDİPUS

ANTİGONE

Uzat elini o zaman!

Tutuyorum seni.

OİDİPUS

Yabancılar, size inanıp saklandığım yerden
175 çıkınca zarar vermezsiniz umarım bana.

KORO

Bulunduğun yerden kimse zorla
uzaklaştırmayacak seni yaşlı adam.

Strophe

OİDİPUS

KORO

Daha da geleyim mi?

Evet biraz daha gel.

OİDİPUS

Bu kadar yeter mi?

KORO

180 Kızım babanı biraz daha öne çıkar, çünkü
sen gitmesi gereken yeri görebiliyorsun.

ANTİGONE

İzle beni baba kör ayaklarınla,
izle beni götüreceğim yere kadar.¹⁴

KORO

Dayanmaya çalış zavallı yabancı
bu yaban ellerde. Kent neden
nefret ediyorsa sen de ondan nefret et
ve sev kentin bütün sevdiklerini. 185

OİDİPUS

Haydi evladım götür beni
saygılı davranmamız şartıyla rahatça konuşup
söylenenleri rahatça dinleyebileceğim bir yere. 190
Boşu boşuna inançlara karşı çıkmayalım.

KORO

Otur ve bu taş koltuktan kalkıp
tek bir adım olsun atma sakın. Antistrophe

OİDİPUS

KORO

Öyle mi? Evet öyle, aynen duyduğun gibi.

OİDİPUS

Oturayım mı? 195

KORO

Kayanın ucuna dayanarak eğri otur.

ANTİGONE

Baba sana bakmak benim işim, rahat otur.

OİDİPUS

Ah benim kara bahtım!

ANTİGONE

Ayaklarını birleştirerek hafifçe
öne doğru eğil ve yaşlı bedenini
şefkatli kollarıma bırak. 200

OİDİPUS

Ah, ne kadar bahtsızım!

KORO

Biraz rahatladığına göre
 söyle bize zavallı adam,
 205 kimsin, memleketin neresi
 ve neden sürünüyorsun gurbet ellerde?

OİDİPUS

Sürgünüm dostlarım, aslında...

KORO

Durma, söyle yaşlı adam, nedir bizden gizlediğin?

OİDİPUS

Hayır, öğrenmek istemeyin kim olduğumu,
 210 araştırmayın sorular sorarak geçmişimi.

KORO

OİDİPUS

Neden peki?

Soyum korkunçtur benim!

KORO

Anlat bize.

OİDİPUS

Nasıl anlatayım ki evladım!

KORO

Soyun kimlerden geliyor yabancı,
 215 baban kimdi, anlat bize.

OİDİPUS

Eyvah, söyle kızım ne yapayım şimdi?

ANTİGONE

Mecbur kaldığına göre anlat her şeyi.

OİDİPUS

Anlatacağım, çünkü mümkün değil artık saklamam.

KORO

Çok uzattın, hemen anlat anlatacağın.

OİDİPUS

KORO

220 Laios'un bir oğlu vardı, bilir misiniz? Ne diyorsun!

OİDİPUS

KORO

Labdakos soyunu?¹⁵

Aman Tanrım!

OİDİPUS

KORO

Ya zavallı Oidipus'u?

O sen misin?

OİDİPUS

Anlatacaklarım korkutmasın sizi.

OİDİPUS

Zavallı ben!

OİDİPUS

Ne yapacağız şimdi kızım?

KORO

Hemen gidin buradan, terk edin ülkemizi.

OİDİPUS

Ya bana vaat ettiklerin ne olacak?

KORO

Kader, daha önce kendisine
yapılanların intikamını alan
kimseyi cezalandırmaz.

Başka bir hileye

hileyle karşılık vermek de¹⁶

zarar verir, yarar değil.

Oturduğun yerden kalk

ve kentime zarar vermeden

bir an önce çek git ülkemden.

ANTİGONE

İyi kalpli yabancılar!

İsteği dışında başına gelen felaketleri

öğrendiğiniz için yaşlı babamı

kabul etmediğinize göre, hiç olmazsa

kızına, ben bahtsız merhamet edin.

Sizin kızınız mışım gibi gözlerinizin

içine bakarak¹⁷ zavallı babama

merhamet etmeniz için yalvarıyorum.

Tanrı'dan ve sizlerden başka

kimsemiz yok yardım edebilecek.

Çocuklarınız, karınız, servetiniz,

tanrılarınız, sevdiğiniz ne varsa

onların adına yalvarıyorum,

KORO

Aman Tanrım!

KORO

Eyvah!

225

230

235

240

245

250 gelin yapın bize bu beklenmedik iyiliği,
Çünkü siz de bilirsiniz,
hiçbir ölümlü kendini kurtaramaz
tanrıların başına sarmak istediği belalardan.

I. Epeisodion (254–667)

KORO

255 Oidipus'un kızı bilmelisin ki, sana da babana da
eşit derecede üzülmüyoruz, ama tanrılardan
korktuğumuz için cesaret edemiyoruz
söylediklerimizden fazlasını söylemeye.

OİDİPUS

260 Muhtaç sürgünlerin tek sığınağı olduğu,
onları koruyup kolladığı, tanrılara saygıda
kusur etmediği söylenen Atina'nın¹⁸
durumunda olduğu gibi, haksız yere
kazanılmış şöhretle itibarın kime ne yararı
olabilir? Sadece adımlı öğrendiniz diye
beni oturduğum yerden kaldırıp kovmak
265 yakışır mı size? Görünüşüm ve yaptıklarım
korkutmuyor sizi çünkü başkalarından çok
bana zarar verdiler, ama sizi annemle
babamın yaptıkları korkutuyorsa
onları iyi bilirim. Doğamda kötülük yok,
270 sadece bana yapılanlara karşılık verdim¹⁹
ve aslında, yaptıklarımı bilerek yapmış
olsam bile yine de kötü biri sayılmamalıyım.
Farkına bile varmadan düştüm
bu durumlara, oysa bana kötülük
275 edenler bilerek yaptı bunları.²⁰
Yabancılar, tanrılar adına yalvarıyorum,
az önce korudan kovduğunuz gibi şimdi de

kurtarın beni. Tanrılara saygı gösterdiniz
demin, ama şimdi günah işlemeyin.
Dindarları olduğu kadar dinsizleri de bilir onlar, 280
onlara saygısızlık eden hiç kimse
kurtulamaz ellerinden. Dine aykırı
davranışlarla kirletmeyin şansız güzel
Atina'nın adını ve size sığındığımda
beni kabul ettiğiniz gibi, korumaya 285
devam edin şimdi de. Tiksinti verici
görünüşüme bakarak aşağılamayın beni.
Kutsal ve inançlı biri olarak çıktım karşınıza,²¹
bu ülkenin halkına bereket getirerek.
Kralınız geldiğinde her şeyi öğrenecek, 290
o gelene kadar kötü davranmayın bana.

KORO

Yaşlı adam, söylediklerine saygı duymak
zorundayım. Oldukça güzel konuştun
ve kentimizin kralı söylediklerini
hak ettikleri dikkatle değerlendirecektir. 295

OİDİPUS

Yabancılar, nerede peki kentinizin kralı?

KORO

Atalarının toprağında, babasının kentinde kalıyor!
Beni buraya gönderen haberci çağırmaya gitti onu.

OİDİPUS

Bir köre saygı gösterip buralara
kadar geleceğine inanıyor musunuz? 300

KORO

Hem de nasıl, hele adını duyarsa!

OİDİPUS

Adımı kimden duyacak?

KORO

Aramızdaki mesafe büyük ama yolcuların
konuşmaları kolay yayılır. Adını duyup

305 gelecektir, inan bana. Buralarda herkes bilir seni
yaşlı adam; kralımız da adını duyar duymaz
hemen yanımıza gelecektir seni görmeye.

OİDİPUS

Hem kentnin hem de benim iyiliğim için gelse
iyi olur. Kendisini sevmeyen insan var mı ki?

ANTİGONE

310 Zeus ne desem! Baba, ne düşünsem!

KORO

Antigone, neler oluyor kızım?

ANTİGONE

Bir Etna tayına²² binmiş bir kadın
görüyorum buraya doğru gelen.

Güneşten korunmak için giydiği

315 Thessalia şapkası²³ bütün yüzünü örtüyor.

Ne desem, o mu yoksa değil mi?

Evetle hayır arasında kaldım,

ne diyeceğimi bilemiyorum. Evet o.

Eminim şimdi. Sevinç dolu gözlerle,

320 selam vererek yaklaşan bu kız, çok sevdiğim

kız kardeşim İsmene'den başkası değil!

OİDİPUS

Ne dedin evladım?

ANTİGONE

Kızını, kız kardeşimi gördüm.

Kulak ver sesine, sen de tanırsın

hemen.

*(Soldan İsmene ile kölesi girerler. Teknik nedenlerle
katırını dışarıda bıraktığı varsayılır. İsmene ablasıyla
babasına yaklaşıırken köle kenarda bekler.)*

İSMENE

Dünyada en sevdiğim iki hitap, babam

325 ve ablam! Sizi bulmam öyle zor oldu ki

gözyaşlarımdan önümü göremiyorum.

OİDİPUS

Geldin mi evladım?

İSMENE

Yüzüne bakmak acı veriyor.

OİDİPUS	İSMENE	
Kızım burada mısın?	Ne zahmetlerle buldum seni!	
OİDİPUS	İSMENE	
Sarıl bana kızım.	İkinize de sarılacağım.	
OİDİPUS	İSMENE	
Kızım, kız kardeşim. ²⁴	Mutsuz hayatlar!	330
OİDİPUS	İSMENE	
Ablanla ben mi?	Ben de üçüncünüz!	
OİDİPUS	İSMENE	
Neden geldin kızım?	Senin için endişe ediyordum.	
OİDİPUS	İSMENE	
Sadece sevdiğinden mi?	Bir de sana bir haber vermek istiyordum, en güvenilir kölemizle birlikte.	
OİDİPUS		
Ağabeyin olacak beyefendiler çok mu meşguldü?		335
İSMENE		
Gelemediler, onların da dertleri var şimdi!		
OİDİPUS		
Ah şu Mısırlılara özenerek alışkanlıklarını, karakterlerini ve hayatlarını onlara benzetenler. ²⁵ Orada erkekler evlerinde oturup kumaş dokurken kadınlar dışarıda ekmek peşinde koşarmış.		340
Bizde de ailenin işlerine koşmaları gereken oğullarım, kızlar gibi evden çıkmazken onların yerine siz çekiyorsunuz bahtsız babanızın cefasını. Biriniz çocukluktan çıkıp bedeni biraz olsun olgunlaşınca,		345
yaşlı babasını elinden tutarak dağları bayırları dolaşmaya çıktı. Yağmurda sıırıslıklam ıslanıp güneş altında kavrularak, aç biilaç ve yalınayak yürüyor benimle vahşi ormanların içinde.		
Babasını hayatta tutacak bir lokma ekmek buldu muydu aklına bile getirmiyor evinden		350

uzaklara sürüklenerek yitirdiği huzurunu.
 Sense kızım, daha önce de Kadmoslulardan²⁶ gizli
 yanıma gelerek hakkımdaki kehanetleri
 355 bildirmiş, vatanımdan sürgün edilirken
 sadık koruyucum olmuştun. Söyle bana
 nedir evini barkını bıraktırarak seni buralara
 kadar getiren, nasıl bir haberdir babana vereceğin?
 Nedensiz gelmediğinin farkındayım,
 360 mutlaka kötü şeyler olmalı söyleyeceklerin.

İSMENE

Başımdan geçenlerden söz ederek
 onları tekrar yaşamak istemediğimden,
 seni bulmaya çalışırken çektiklerimi
 anlatmaya gerek duymuyorum.
 365 Oğullarının başına gelen felaketleri haber
 vermek için çıkmıştım yola, onları anlatacağım.
 Ağabeylerim önceleri, yuvamızı yıkan
 soyumuzun kadim laneti kente zarar
 vermesin diye, krallıktan feragat ederek tahtı
 370 dayıları Kreon'a bırakmaya niyetlenmişti.
 Ama sonra hangi tanrının ve hangi hastalıklı
 düşüncenin telkiniyle oldu bilmem, aralarına
 nifak girdi ve iktidarı ele geçirip ülkeyi
 yönetmeye karar verdiler. Küçük olanı
 375 ağabeyi Polyneikes'in²⁷ haklarına tecavüz
 ederek tahta çıktı ve onu ülkeden kovdu.²⁸
 Diğerinin de ovalık²⁹ Argos'a sürgün
 giderek yeni akrabalar, yeni dostlar
 ve yeni müttefikler edindiği söyleniyor,
 380 Şimdi Argosluların başında Thebai'ye
 muzaffer bir komutan gibi girmeyi ya da
 ülkesinin şanını yüceltmeyi³⁰ umuyor.
 Bunlar boş sözler değil baba, korkunç eylemlerdir
 ve bilemiyorum tanrılar bize ne zaman acıyacak.

OİDİPUS

Daha önce, tanrıların kurtuluşum için
çaba göstereceğini hiç düşündün mü?

385

İSMENE

Getirdiğim yeni kehanetlerle umutlandım baba.

OİDİPUS

Nasıl kehanetlermiş bunlar? Neyi öngörüyorlar?

İSMENE

Thebaililer ölü ya da diri seni geri götürecekmiş.
Buna bağlıymış refahları.

390

OİDİPUS

Benim gibi biri nasıl bir refah getirebilir?

İSMENE

Sana bağlı olacakmış bütün güçleri!

OİDİPUS

Bunca perişan olduktan sonra mı güce kavuştum?

İSMENE

Daha önce süründürürken yüceltiyor şimdi seni tanrılar.

OİDİPUS

Zordur gençliğinde düşeni, yaşlılığında kaldırmak.

395

İSMENE

Sen yine de Kreon'un uzun süre sonra değil,
yakında buraya geleceğini bil!

OİDİPUS

Ne yapmak için gelecekmiş kızım? Anlatsana!

İSMENE

Seni Thebai yakınlarına yerleştirip ellerinin altında tutacak,
ama sınırı geçip kente girmene izin vermeyeceklermiş.

400

OİDİPUS

Kentin dışında kalmamın onlara ne yararı olur ki?

İSMENE

Mezarına saygı göstermezlerse başlarına bela geleceğini
biliyorlar.

OİDİPUS

Kehanette söylenmese de bilmeleri gerekirdi bunu.

İSMENE

İşte bu yüzden, seni kendinin bile efendisi olamayacak
güçte, ama kentin yakınlarında istiyorlar.

405

OİDİPUS

Gerçekten de mezarımı Thebai toprağına mı kazacaklar?

İSMENE

Dökmüş olduğun babanın kanı izin vermiyor buna.

OİDİPUS

Öyleyse hiçbir zaman ellerine geçiremezler beni.

İSMENE

Bu durumda, gelecekte büyük zarar görecekmış Thebaililer.

OİDİPUS

Hangi durumda kızım?

410

İSMENE

Mezarına yaklaşıncı hiddetlenecekmiş ruhun.

OİDİPUS

Bu anlattıklarını kimden duydun kızım?

İSMENE

Delphoi tapınağından dönen elçilerden.

OİDİPUS

Bunlar Apollon'un hakkımdaki kehaneti mi?

İSMENE

Elçilerin dediğine bakılırsa öyle!

415

OİDİPUS

Oğullarımın haberi var mı kehanetten?

İSMENE

Her ikisi de gayet iyi biliyor kehaneti.

OİDİPUS

Bildikleri halde, hayâsızların iktidar hırsı
sevgilerine ağır basmış, öyle mi?

İSMENE

Bunları duymak üzücü, ama katlanmalıyım!

420

OİDİPUS

Dilerim son vermez tanrılar, iki kardeşin
 kaderine yazılmış, birbirlerine silah
 doğrultarak başlattıkları bu amansız savaşa
 ve bana kalır sonucunu belirlemek de,
 çünkü elinde kraliyet asasıyla tahta çıkan oğlum 425
 bir an önce oradan gitsin, sürgün edilen de
 bir daha geri dönmesin isterim. Ben babaları,
 aşağılanarak ülkemden kovulurken engel
 olmadıkları, beni savunmadıkları gibi, evimden
 kovarak herkese sürgün olduğumu ilan ettiler. 430
 Bunu benim istediğimi, kent de isteğimi
 yerine getirerek bana iyilik ettiğini söyleyebilirsin.
 Ama öyle değil! Dehşet verici gerçekleri öğrenip
 öfkemden kendimi kaybettiğim o gün ölmeye,
 hatta taşlanarak öldürülmeye razıyken, hiç kimse 435
 yardımına koşmadı yerine getirmek için bu isteğimi.
 Zamanla içimi kemiren acı yumuşadı ve öfkemin
 eski günahlarımı fazlasıyla cezalandırdığını gördüm.
 Ama o zaman, artık istemediğim halde ülkem beni
 uzun yıllar için toprağımdan sürgün edince, 440
 bunlar, benim öz çocuklarım olan bunlar,
 babalarına yardım edebilecekken etmediler.
 Söylemedikleri bir kelime yüzünden şimdi
 yoksul bir sürgün gibi dileniyorum el kapılarında.
 Bu ikisi, kız olmalarına karşın, doğaları izin verdiği 445
 ölçüde sahip çıktılar bana. Yiyecek bir lokma, kıvrılacak
 bir döşek ve akraba desteği hiç eksik olmadı sayelerinde.
 Oysa diğerleri, babalarına yardım etmek yerine
 tahtı, kraliyet asasını ve iktidarın şanını yeğlediler.
 Bundan böyle hiçbir konuda beni yanlarında 450
 bulamayacak ve hayrını göremeyecekler
 Thebai'ye kral olmanın. Kızımın aktardığı yeni
 kehanet ve daha önce Apollon'un hakkımdaki

eski kehanetleri öyle söylüyor.

- 455 Alıp götürsün diye göndersinler bakalım
Kreon'u ya da güçlü sandıkları başka kim varsa.
Ey yabancılar! Sizler ve bu toprakların koruyucusu
saygın tanrıçalar bana yardım ederseniz eğer
kentinize güçlü bir hami kazandırıp büyük
460 belalar sararsınız düşmanlarımin başına.

KORO

Oidipus, sen de kızların da merhametimizi
hak ediyorsunuz. Kentimizin koruyucusu
olacağını da öne sürdüğüne göre, sana
yararını göreceğin bir öğüt vereceğim.

OİDİPUS

- 465 Söyle ve buna uyacağımdan emin ol sevgili dostum!

KORO

Yanlarına gelerek kutsal topraklarına sığındığın
tanrıçalar için arınma töreni yapmalısın.

OİDİPUS

Nasıl yapılacağını anlat, hemen yapayım!

KORO

- 470 Ellerini güzelce yıkadıktan sonra, suyu
tükenmez pınardan kutsal su getireceksin.

OİDİPUS

Kutsal suyu getirdikten sonra ne yapacağım?

KORO

Orada, yetenekli bir ustanın elinden çıkmış küpler³¹ var,
ağızlarına ve ikişer kulplarına taçlar öreceksin.

OİDİPUS

Yapraklarla mı, yünle mi, yoksa başka bir şeyle mi?

KORO

- 475 Yeni kırkılmış körpe bir koyunun yünüyle öreceksin.

OİDİPUS

Oldu bil! Sonra ne yapmalıyım?

KORO

Güneşin doğduğu yöne doğru sponde sunacaksın.³²

OİDİPUS

Töreni bu küplerle mi yapacağım?

KORO

Hepsinden üçer kere dök, sonuncusunu da tamamen boşalt.

OİDİPUS

Kapları neyle dolduracağım?

480

KORO

İçlerine su ve bal dökeceksin, ama şarap olmayacak.

OİDİPUS

Kara toprak sıvıları emince ne yapacağım?

KORO

İki elinle yere üç kez dokuzar zeytin dalı serperek, sana söyleyeceğim ilahiyi okuyacaksın.

OİDİPUS

Burayı iyi dinlemeliyim, çünkü en önemlisi bu.

485

KORO

Onlara “iyi niyetliler” anlamına gelen Eumenisler adını verdiğimizize göre, seni yanlarına iyi niyetle kabul etmelerini dile yakarışında. İlahiyi sen ya da senin adına başkası alçak sesle okusun ve arkasına bakmadan uzaklaşsın hemen oradan. Öyle yaparsan hiç düşünmeden yardımına koşarım, aksi takdirde çekinirim yanında görünmekten.

490

OİDİPUS

Çocuklar, yabancıların söylediklerini duydunuz mu?

ANTİGONE

Duyduk ve ne yapmamızı istiyorsan emret yapalım.

OİDİPUS

Ben bunları tek başıma yapamam.

495

Görme yetisi ve güç, ikisi birden terk etti beni. İkinizden biri gidip yapsın.

Saygılı davranmak şartıyla tek bir insan bile on binlerce müminin yapacağı ibadeti

500 yapabilir. Ama zaman kaybetmeyin ne olur
ve yalnız bırakmayın beni. Gücsüz bedenim
kılavuzu olmadan yalnız kalamaz uzun süre.

İSMENE

Ben giderim. Ama gideceğim yeri
tam olarak anlatmanız gerekecek.

KORO

505 Şu korunun arkasına gideceksin yabancı ve herhangi
bir şeye ihtiyacın olursa orada yardımcı olacak biri var.

İSMENE

Ben koruya doğru yürüyorum Antigone,
sen de babamızın yanında bekle. Ana baba söz konusu
oldu mu, harcanan emeğin hesabı yapılmaz.

(İsmene çıkar.)

KORO

(Kommos.)³³

510 Uzun süre önce unutulmuş bir acıyı
eşlemek doğru değil, bilirim.
Ama çok merak ediyorum yabancı...

Strophe

OİDİPUS

Neyi merak ediyorsun?

KORO

Başına gelen şu lanet felaketi!

OİDİPUS

515 Gösterdiğin konukseverlik adına, başıma
gelen utanç verici olayları hatırlatma.

KORO

Her yere yayılan, gün geçtikçe büyüyen ününü
neye borçlu olduğunu öğrenmek istiyorum yabancı.

OİDİPUS

KORO

Ah kara bahtım!

Anlat ne olursun!

OİDİPUS

KORO

520 Aman Tanrım!

Anlat, çünkü ben her istediğini
yaptım.

OİDİPUS

En büyük acıları yaşadım dostlarım
ve her şey isteğim dışında oldu.

Tanrı şahidimdir ki hiç istememiştim öyle olmasını.

KORO

Neler oldu ki?

OİDİPUS

Ülkem, hiç haberim olmadan
lanetli bir evliliğe zorladı beni.

525

KORO

Annenle gerdeğe girmen hakkında
duyduklarım doğru mu?

OİDİPUS

Bunları dinlemek bile ölümden
beter dostlarım. Şu iki kız da...

530

KORO

Ne diyorsun?

OİDİPUS

İki kız, iki lanet!

KORO

Aman tanrım!

OİDİPUS

İkisi de ortak annemizin doğum sancılarıyla doğdu!

KORO

OİDİPUS

Yani kızlar hem çocuğun hem de... Kız kardeşlerim.

535

KORO

OİDİPUS

Vah vah!

Sayısız acılar yeniden

canlandı şimdi!

KORO

OİDİPUS

Nelere katlanmışsın!

Evet, hiç unutmayacağım

çektiklerimi.

KORO

OİDİPUS

Neler yapmışsın!

Hayır bir şey yapmadım.

KORO

OİDİPUS

Nasıl yani?

Armağan olarak verdiler!

OİDİPUS

540 Hiç nasip olmasaydı keşke ülkemi kurtarmak
ve hiç almasaydım beni mahveden bu armağanı.

KORO

Zavallı, başka ne diyebilirim ki! Ya cinayet... *Antistrophe*

OİDİPUS

Daha ne öğrenmek istiyorsun?

KORO

Babanı...

OİDİPUS

Ah, ikinci bir yarayı deşiyorsun!

KORO

Öldürdün mü?

OİDİPUS

Öldürdüm, ama...

545

KORO

Ama ne?

OİDİPUS

Mazeretim vardı.

KORO

Nasıl bir mazeret?

OİDİPUS

Anlatacağım! Öldürmesem
öldürülecektim.

OİDİPUS

Suçsuzun yasalara göre, cinayeti bilmeden işledim.³⁴

KORO

İşte, kralımız! Aigeus'un oğlu Theseus geliyor.

550 Çağırıştın, o da seni kırmadı geldi.

(*Theseus maiyetiyle sağdan girer.*)

THESEUS

Daha önce de çok duymuştum
kendi ellerinle gözlerini oyduğunu
ve yolda gelirken kulak misafiri olduğum
konuşmalar sayesinde daha iyi tanıdım seni.

555 Giydiğin elbiselerle perişan görünümünden
kim olduğun anlaşılıyor ve acıdığım için,
sormak isterim sana bahtı kara Oidipus,
şu zavallı kızı elinden tutarak, kentimden
ve benden ne istemeye geldin buralara?

560 Söyle, çünkü çok zor olmadığı sürece

her isteğini yerine getirmeye niyetliyim.
Ben de senin gibi gurbet ellerde yetiştim³⁵
ve hayatta kalabilmek için başka
herkesten çok büyük mücadeleler verdim.
Bu yüzden, şimdi seninkini olduğu gibi,
hiçbir yabancının yardım talebini geri çeviremem.
Ölümlü olduğum için iyi bilirim
yarın üzerinde senden fazla hakkım olmadığını.

565

OİDİPUS

Theseus, nazik sözlerinle işimi çok kolaylaştırdın,
şimdi gerek kalmadı uzun konuşmama.
Kim olduğumu, nasıl bir babadan doğduğumu
ve ülkenize nereden geldiğimi açıkça söyleyince
bana sadece nelere ihtiyaç duyduğumu
açıklamak kaldı, sonra işim bitecek.

570

THESEUS

Söyle o zaman öğrenelim.

575

OİDİPUS

Buraya sana zavallı bedenimi sunmaya geldim.
Görünümü kötü olabilir, ama sağlayacağı yarar
güzel bir yüzün sağlayacağından kat kat fazla.

THESEUS

Bize nasıl bir yararı olacakmış bedeninin?

OİDİPUS

Bunu şimdi değil, zamanı gelince öğreneceksin.

580

THESEUS

Tam olarak ne zaman öğreneceğim?

OİDİPUS

Ben öldükten ve sizler cenazemi kaldırdıktan sonra.

THESEUS

Hayatının sonundan bahsediyorsun, ancak
aradaki zamanı ya unuttun ya da önemsemiyorsun.

OİDİPUS

İsteklerim aradaki zamanı da kapsıyor.

585

THESEUS

Çok azmış benden istediğin.

OİDİPUS

İsteklerim sandığın kadar kolay değil.

THESEUS

Bunu oğulların için mi yoksa benim için mi söyledin?

OİDİPUS

Onlar beni zorla geri götürmeye çalışıyorlar.

THESEUS

590 Çocukların seni yanlarında istiyorsa gurbette yaşaman
doğru olmaz.

OİDİPUS

Ama yanlarında kalmak isterken buna izin vermemişlerdi.

THESEUS

Akılsız adam, felaket anında öfkelenmek zarar verir.

OİDİPUS

Sözümü bitirdikten sonra ver öğütlerini.

THESEUS

Anlat o zaman, her şeyi bilmeden yersiz olur konuşmam.

OİDİPUS

595 Theseus, acıların üstüne acılar yaşadım ben.

THESEUS

Ailenin başına gelen felaketi mi anlatacaksın?

OİDİPUS

Onu anlatmama gerek yok, bütün Helenlerin dilinde zaten.

THESEUS

İnsanoğluna dayanılmaz gelen bir acıdan mı söz
ediyorsun?

OİDİPUS

Kendi çocuklarım ülkemden kovdu beni,

600 şimdi de geri dönemiyorum
baba katili olduğum için.

THESEUS

Ayrı kalacağına göre neden geri çağırıyorlarmış peki?

OİDİPUS

Tanrılar zorluyor onları, geri dönmem için.

THESEUS

Kötü bir kehanet mi var aleyhlerinde?

OİDİPUS

Kentleri senin kentine mağlup olacaktı.

605

THESEUS

İki kent neden savaşa tutuşsun ki?³⁶

OİDİPUS

Aigeus'un sevgili oğlu, sadece tanrılar yaşlanıp

ölmez, zaman sınırsız gücüyle boyun eğdirir

başka her şeye. Gün gelir toprağın,

bedenin gücü tükenir, güven duygusu

610

sönüp giderek yerini kuşkuya bırakır.

Sadece insanların dostluğu değil,

kentlerin dostluğu da bozulur, sonsuza dek sürmez.

Bazen hemen, bazen yıllar sonra dostluklar

amansız düşmanlıklara dönüşür, düşmanlıklar

615

da dostluklara. Thebaililerle şimdi aran iyi olsa

bile zaman içinde yeni günler, yeni geceler

doğacak, hiç bozulmaz sandığın muhabbetiniz

en önemsiz bir nedenle bozulacak ve birbirinize

kargı sallarken bulacaksınız kendinizi.

620

İşte o zaman, eğer Zeus hâlâ Zeus'sa ve oğlu

Apollon sözünün eriyse, toprağın altında

yatan soğuk bedenim sıcak kanlarıyla sulanacak.

Ama gizemli sözler etmekten hoşlanmadığım

için bırak da başladığım konuşmayı bitireyim.

625

Sadece verdiğin sözün arkasında dur. Tanrılar

beni yalancı çıkarmazsa, kimse suçlamayacak seni

ülkende işe yaramaz birinin kalmasına izin verdin diye.

KORO

Kralım, bu adam daha önce de benzer sözlerle

kentimize iyilikler yapacağından söz ediyordu.

630

THESEUS

Böyle bir insanın iyi niyetinden kim kuşku
duyabilir? Her şeyden önce konukseverlik
âdetimiz uyarınca ona iyi davranmalıyız,
ayrıca tanrıların sığınmacısı olarak geldiğinden
635 bana ve ülkeme az onur kazandırmayacak.
Bütün bunlara saygı duyarak hatırını
kırmayacak, kalmasına izin vereceğim.
Burayı yeğlerse onu siz koruyacaksınız,
benimle gelmek isterse de benimle gelecek.
640 Oidipus son sözü sana bırakıyorum,
her durumda senin dediğin olacak.

OİDİPUS

Zeus, her zaman bahtı açık olsun böyle insanların!

THESEUS

Neyi seçiyorsun? Sarayıma mı geleceksin?

OİDİPUS

Gelsem iyi olurdu, ama burası da...

THESEUS

645 Burada ne yapacaksın? Söyle, karşı çıkmayacağım isteğine.

OİDİPUS

Beni kovanları burada yeneceğim.

THESEUS

Burada kalmanı karşılaşmamızın armağanı say.

OİDİPUS

Sözünden dönmemen şartıyla!

THESEUS

Bana güvenmelisin, seni hiç kandırmayacağım.

OİDİPUS

650 Güvenilmez biri gibi yemin etmeni beklemiyorum.

THESEUS

Sözüm en az yemin kadar sağlamdır benim.

OİDİPUS

Ne yapacaksın peki?

THESEUS

En çok neden korkuyorsun?

OİDİPUS

Gelenler olacak!

OİDİPUS

Beni terk edersen...

THESEUS

Adamlarım ilgilenir.

THESEUS

Ne yapacağımı söylemene

gerek yok!

OİDİPUS

Korkuyorum...

THESEUS

Benim kalbim korku bilmez. 655

OİDİPUS

Ama bilmiyorsun tehditlerini...

THESEUS

Benim bildiğim, rızam olmadan seni buradan

kimsenin alamayacağı. Öfkeli anlarında

insanlar gereksiz yere tehditler savurur,

ama sakinleşince bu tehditler unutulur gider. 660

Onlar seni zorla kaçıracaklarını söylemeye

cüret etseler bile, buraya kadar uzun

ve zordur deniz yolu.

Seni Apollon gönderdiğine göre,

söz vermiş olmasam da hiçbir şeyden 665

korkman gerekmezdi. Burada bulunmasam

bile adım seni onlardan korumaya yeter.

I. Stasimon (668–719)

KORO

Yabancı, soylu atlarıyla ünlü³⁷

Strophe I

bu diyarın en güzel beldesine,

beyaz topraklı Kolonos'a hoş geldin. 670

Burada binbir meyvenin yetiştiği,

ayak basılmamış, güneşte kavrulmayan,

fırtınalarda bile rüzgâr görmeyen

Tanrı'nın kutsal koruluğunda,

yemyeşil ovalarda kanat çırpıp 675

şarabi sarmaşığın dallarına
yuva yapan, tatlı sesli bülbüller öter
ve sütanneleri kutsal nympheler
eşliğinde baştan çıkarıcı Dionysos³⁸
gezintiye çıkar her zaman.

680

Gündoğumlarında,
şafağın çiyiyle beslenen,
iki büyük tanrıçanın kadim süsü³⁹
sık dallı nergis ve altın ışıltılı
safran çiçek açar. Kıvrılarak
süzülen yorulmak bilmez
pınarlar, berrak suları
cömert toprağa gece gündüz
bereket taşıyan Kephissos
Çayını besler ve bugüne kadar
ne Musaların dansları
ne de altın dizginli⁴⁰ Afrodit
sırt çevirdi bu güzelliğe.

685

690

Antistrophe I

Burada öyle bir ağaç yetişir ki
ne Asya'da ne de Dorların
yaşadığı Pelops'un büyük
adasında⁴¹ duydum insan
eliyle değil kendiliğinden
bittiğini ve dehşet saldığını
düşman kargılarına.

Çocukları besleyen gümüş
yapraklı zeytin ağacı derler ona
ve ne ihtiyar ne genç,
hiçbir komutan koparamaz dallarını,⁴²
çünkü her şeyi bilen Morios⁴³ Zeus ile
parlak gözlü Athena'nın koruması altında.

695

700

705

Strophe II

Antistrophe II

Memleketimi övmek için,
 ona onur veren büyük bir tanrının
 değerli armağanından da
 söz etmeliyim. Memleketim 710
 güzel atları, güzel tayları
 ve güzel gemileriyle gurur duyar.
 Kronos'un oğlu yüce Poseidon,⁴⁴
 atları ehlileştiren dizginleri ilk olarak
 ülkemizde bağışladığın için insanlara, 715
 sana borçluyuz bu ayrıcalığımızı.
 Ve tayfaların ellerinin uzantısı hızlı
 çekilen kürekleri ki, yüz ayaklı Nereislerin⁴⁵
 ardından dalgaların üzerinde oynar.

II. Epeisodion (720–1043)

ANTİGONE

Methiyeler düzülen güzel kent, vakti 720
 geldi bunları hak ettiğini göstermenin.

OİDİPUS

ANTİGONE

Neler oluyor kızım? Kreon maiyetiyle
 bu tarafa geliyor baba.

(Sağdan kalabalık maiyetiyle Kreon girer.)

OİDİPUS

Saygıdeğer yaşlılar! Kurtuluşum için
 sizden başka kimsem kalmadı güvenecek. 725

KORO

Umudunu kaybetme! Ben yaşlanmış olsam da
 daha yaşlanmadı ülkemizin gücü.

KREON

Bu toprağın soylu insanları, geldiğimi
 görür görmez bir korku bulutı kapladı
 gözlerinizi. Korkmayın benden ne olur 730

- ve çıkmasın kötü bir söz ağzınızdan.
 Buraya kötülük yapmaya gelmedim,
 artık yaşımı başımı aldım ve iyi bilirim
 Hellas'ın en güçlü kentinde bulunduğunu.
 735 İlerlemiş yaşımda bu adamı Thebai'ye
 dönmeye ikna etmek üzere gönderildim
 ve bir kişinin değil, bütün kentimin elçisiyim.
 Akrabalık bağımız yüzünden başına gelenlere
 yurttaşlarım arasında en çok üzülen benim.
 740 Bahtı kara Oidipus dinle beni ve geri dön
 memleketine. Haklı olarak Kadmos'un halkı
 ve onlardan çok da bizzat ben geri dönmeni
 bekliyoruz. İnsanı ben de, daha kötü değilim
 diğerlerinden, hiç dinlenmeden, bütün dünya
 745 nimetlerinden mahrum ve yanında kızını
 çekştirerek gurbet ellerde süründüğünü
 görmek üzüyor beni yaşlı adam. Zavallı
 kızının bu durumlara düşeceği aklımın
 ucundan bile geçmezdi. Bu genç yaşında,
 750 yokluk içinde sana bakmaya çalışıyor
 ve zamanı geldiği halde telli duvaklı gelin olmadan.
 Herhangi biri tarafından kaçırılabilir.
 Sen, ben ve bütün halkımız için utanç verici
 değil mi bu anlattıklarım? El âleme malum olanı
 755 saklamak mümkün olamadığına göre, atalarımızın
 tanrıları adına rica ediyorum, güven bana
 ve gel son verelim bu ayıplara. Saygını
 hak eden bu kente veda ederek babaevine dön,
 çünkü daha fazla saygı duymalısın
 760 seni bir ana gibi yetiştiren memleketine.

ÖİDİPUS

Her şeye cesaret eden ve gerçeklerden hareketle
 inandırıcı yalanlar söyleyebilen sen, neden
 yine kandırıp tuzığa düşürmeye, adamakıllı

üzgünken daha da üzmeye çalışıyorsun beni?
 Daha önce başıma gelen felaketlere kahrolurken 765
 ve ülkemden kovulmak merhem olabilecekken
 acılarıma, istediğim halde bir türlü razı olmadın
 bana bu iyiliği yapmaya. Ama öfkem yumuşayıp
 evimde kalmayı düşünmeye başlayınca,
 beni kovmayı, sürgün etmeyi koydun kafana 770
 ve hiç aklına getirmez oldun akrabalığımızı.
 Şimdi de bu kentin halkının bana dostluk
 gösterdiğini görünce, zalim düşüncelerini yumuşak
 sözlerle süsleyerek buradan koparmak istiyorsun beni.
 İstemeyen birine dostluk göstermenin anlamı ne? 775
 Bu yaptığın, yokluk çeken birinin yakarışlarına
 kulak asmadan hiç yardım etmemeye, ama o
 gönlünün çektiği her şeye kavuştuktan sonra
 ihtiyaç duymadığı şeyleri vermeye benzer.
 Böyle bir iyiliğin kime ne yararı olur? 780
 Söylenirken güzel gelen, ama çirkin
 bir armağan olmasın şimdi teklif ettiğin?
 Bu insanlara ne kadar kötü olduğunu anlatacağım!
 Beni evime götürmek için değil, ülkemin sınırları
 önünde bekleterek, hiç riske girmeden Thebai'yi 785
 Atina'dan korumak için almaya geldin.
 Ama istediğin gibi olmayacak, intikama
 susamış gölgem sonsuza dek orada kalacak,
 iki oğlum da ülkemden sadece bir mezar
 yeri kazılacak kadar toprak alacak. 790
 Thebai hakkında senden fazlasını biliyorum
 gördüğün gibi, çünkü en iyi bilenlerden,
 Apollon ve babası Zeus'tan aldım haberleri.
 Buraya gelmiş, riyakâr ağzından zehir akıtıyorsun,
 ama söylediklerin sana yarar değil zarar verecek. 795
 Git şimdi, biliyorum çünkü seni bu sözlerle
 ikna edemeyeceğimi ve bırak bizi burada

kalalım, bu durumuyla bile hayatımız kötü olmayacak ondan hoşlanmayı bildiğimiz sürece.

KREON

800 Bu söylediklerinle bana mı,
yoksa kendine mi daha çok zarar veriyorsun sence?

OİDİPUS

Benim için en iyisi, beni ve burada bulunanları ikna etmeyi başaramaman olacak.

KREON

805 Zavallı adam, yıllar aklını başına getirmemiş,
anlaşılan yaşlılığın da utanç içinde geçecek.

OİDİPUS

Konuşmaya gelince senden iyisi yok, ama hiç görmedim haklı olanların her konuda güzel konuştuğunu.

KREON

Farklı şeylerdir çok konuşmakla doğru konuşmak.

OİDİPUS

Sen az ve yerinde konuşuyorsun, öyle mi?

KREON

810 Ne yazık ki senin gibi düşünenlerle anlaşmak kolay değil!

OİDİPUS

Buradakiler adına da konuşuyorum!

Git artık, nerede kalacağım seni hiç ilgilendirmez.

KREON

Benimle nasıl konuştuğuna dair bu adamları şahit göstereceğim, bir gün elime geçersen eğer...

OİDİPUS

815 Kim zorla götürecekmiş beni böyle dostlarım varken?

KREON

Götüremesem de acı çekeceksin.

OİDİPUS

Beni neyle tehdit ediyorsun?

KREON

Kızlarından birini az önce yakalayıp gönderdim, diğerini de birazdan alacağım elinden.

OİDİPUS KREON
Aman Tanrım! Yakında daha çok nedenin olacak 820
inlemek için!

OİDİPUS KREON
Kızım elinde mi? Birazdan diğerini de götüreceğim.

OİDİPUS
Yabancılar, ne yapıyorsunuz? Bana ihanet edip
bu saygısız adamı kovmayacak mısınız ülkenizden?

KORO
Terk et burayı yabancı. Ne şimdi, ne de
daha önce yaptıkların doğru! 825

KREON
(*Mariyetindekilere seslenir.*)
Kızı buradan götürmenin zamanı geldi.
Kendiliğinden gelmezse zorla götürün.

ANTİGONE KORO
(*Kurtulmaya çalışır.*)
Aman tanrım, nereye kaçsam? Ne yapıyorsun yabancı?

ANTİGONE
İnsan ya da tanrı kim koşacak imdadıma?

KREON
Adama dokunmuyorum, akrabamı götürüyorum sadece! 830

OİDİPUS KORO
Bu kentin efendileri! Yanlış yapıyorsun yabancı.

KREON KORO
Ben haklıyım! Nasıl olabilir?

KREON OİDİPUS
(*Kommos.*)
Akrabamı götürüyorum. Ah şehir! Strophe
(*Ellerini Antigone'ye uzatır.*)

KORO
Ne yapıyorsun yabancı? Hemen kızı bırak!
Bırak, kollarımın gücünü tadarsın yoksa! 835

KREON

Çekil önümden!

KORO

Böyle yaparsan hiçbir yere gitmem!

KREON

Kentime savaş ilan etmiş olursun dokunursan bana!

OİDİPUS

KORO

(Antigone'yi götüren köleye.)

Dememiş miydim?

Hemen kızı bırak!

KREON

Emir veremezsin hükmetmediğin adamlara.

KORO

KREON

(Aynı köleye.)

840 Sana bırak dedim. Ben de ilerle diyorum!

KORO

Yetişin yurttaşlar yetişin!

Kentimize saldırı var, kentimizde

şiddet var! Koşun, yardıma gelin!

ANTİGONE

Ben bahtsız zorla sürüklüyorlar, yetişin yabancılar!

OİDİPUS

ANTİGONE

845 Kızım neredesin?

Beni zorla götürüyorlar.

OİDİPUS

ANTİGONE

Ellerini uzat!

Dermanım kalmadı!

KREON

OİDİPUS

(Muhafızlarına.)

Götürün şu kızı artık!

Ah başıma gelenler!

(Muhafızlar Antigone'yi sürükleyerek çıkarlar.)

KREON

Vatanına ve halkının emirlerini yerine

getiren ben kralına karşı çıktığına göre,

850 bundan böyle dayanak niyetine kullandığın

kızların yanında olmayacak.

Zamanla sen de farkına varacaksın bunların.

Öfkeye kapılıp umursamamak dostlarının öğütlerini,

eskiden de, şimdi de
yararına olmadı hiçbir zaman.

855

(Kreon çıkışa yönelir.)

KORO

KREON

Dur yabancı!

Ellerini çek üzerimden!

KORO

Kızları alıp gitmene izin veremem.

KREON

Yakında kentime daha da büyük fidye ödemek zorunda
kalacaksın, çünkü sadece kızları almakla yetinmeyeceğim.

KORO

KREON

Daha ne yapacaksın?

Onu da götüreceğim.

860

KORO

KREON

Korkunç şeyler söylüyorsun.

Söylemekle kalmayıp

yapacağım da.

KORO

Bu ülkenin kralı sana engel olacak.

OİDİPUS

Utanmaz adam, bana dokunmaya cüret mi edeceksin?

KREON

Sus diyorum sana!

OİDİPUS

Bu toprağın tanrıçaları izin verse de, sana
şu son bedduayı da okusam. Taşyürekli adam,
gözlerimi yitirdikten sonra benim için gören
biricik gözlerim olan kızlarımı zorla götürdün ya,
her şeyi gören Helios, yaşlılığımda yaşadıklarımı
sana da bütün soyuna da yaşatsın dilerim.

865

870

KREON

Neler yaptığını görüyorsunuz değil mi dostlarım?

OİDİPUS

Onlar ikimizi de görüyor ve ben davranışlarıyla zarar
görürken, sana sadece sözlerle karşılık verdiğimi biliyorlar.

KREON

(Oidipus'un üzerine yürüyerek.)

Artık öfkemi denetleyemiyorum. Tek başıma kalsam da,
 875 ilerlemiş yaşıma rağmen zorla götüreceğim bu adamı.

OİDİPUS

Antistrophe

Ah kara bahtım!

KORO

Ne kadar da küstahmışsın söylediklerini
 yapabileceğine inanıyorsan eğer.

KREON

KORO

İnanırım tabii! Öyle olursa silerim ülkemi gönlümden.

KREON

880 Haklı oldu mu güçsüz, güçlüyü yenebilir.

OİDİPUS

Adamın dediğine bakın!

KORO

Zeus şahidimdir ki öyle dese de, dediğini yapamayacak.

KREON

Orasını ancak Zeus bilir, sen değil.

KORO

KREON

Küfür bu! Evet ve ona katlanacaksın!

KORO

885 Yetişin yurttaşlar, yetişin efendiler.

Hemen gelin, sınırimızdan çıkmak üzereler!

(Theseus maiyetiyle girer.)

THESEUS

Ne bu gürültü, neler oluyor? Sizi kim korkuttu da
 Kolonos'un koruyucusu deniz tanrısına kurban
 sunarken beni rahatsız ettiniz? Söyleyin,
 890 neden aceleyle buraya getirttiniz beni?

OİDİPUS

Sevgili dostum, sesinden tanıdım seni.

Bu adam az önce bana büyük kötülük etti!

THESEUS

Kim, ne yapmış sana? Söyle hemen!

OİDİPUS

Şu gördüğün Kreon az önce biricik
varlığım olan kızlarımı aldı elimden.

895

THESEUS

OİDİPUS

Ne diyorsun?

Duydun işte başıma gelenleri.

THESEUS

(Maiyetindekilere Poseidon sunağını işaret eder.)

İçinizden biri hemen sunağa gitsin
ve atlı ya da yaya kurban sunan
kimi bulursa çağırsın, son süratle
yolun ikiye ayrıldığı çatala koşup
yolu kessinler. Kızlar zor kullanılarak
oradan kaçırılmasın, rezil rüsva olurum
sonra yaşlı yabancıya. Emrettiğim gibi
acele edin. Beni bunca kızdıran bu adamı
da iyice tartaklamadan göndermemem
gerekirdi buradan, ama onu, yanımıza
gelirken yararlandığı yasalara göre
cezalandıracağım, başkasına göre değil.

900

905

(Kreon'a dönerek devam eder.)

Kızları sağ salım geri getirmeden
ayrılmazsın buradan. Sen bana
yakışmayan, ait olduğun kente
ve atalarına yakışmayan şeyler yaptın.
Adil yönetilen, hiçbir zaman yasaların
dışına çıkılmayan kentimize gelerek
yasalarımızı hiç umursamadan gözüne
kestirdiğin şeyleri kapıp zorla götürmeye
kalktın. Kentimizde erkek yok, burası
bir sömürge, ben de bir hiç miyim sandın?
Thebai seni kötü yetiştirmemiştir eminim,
çünkü âdeti değildir kötü yurttaşlar yetiştirmek.

910

915

920

Zavallı sığınmacıları haksız yere sürükleyip
 götürerek bana ve tanrılara saygısızlık ettiğini
 öğrenince hemşehrilerin de sana çok kızacak.
 Ben ülkenе gelseydım eğer, sonuna kadar
 925 haklı da olsam –kim olursa olsun– ülkenin
 hükümdarının rızasını almadan kimseyi
 götürmez, çekıştirmez, bir yabancınn
 ziyaret ettiği yabancı bir ülkede davranması
 gerektiği gibi davranırdım. Hiç hak etmediği
 930 kadar küçük düşürdün ülkeni ve sırtında
 taşıdığın yıllar seni sadece ihtiyar yaptı,
 bilge değil. Daha önce söylemiştim, şimdi de
 tekrarlıyorum. Hemen biri gidip kızları
 getirsin bir an önce, isteğin dışında ve zorla
 935 burada kalmak istemiyorsan eğer. Aklım da
 dilim de sana bunları söylememi emrediyor.

KORO

Ne duruma düştüğünü gördün mü yabancı? Soyun
 iyiye benziyor ama yaptıkların hiç de doğru değil.

KREON

İddia ettiğin gibi, kentinizde hiç erkek yok
 940 diyerek ve düşüncesiz davranarak yapmadım
 bunları Aigeus'un oğlu. Yurttaşların
 akrabalarımı zor kullanarak benden
 korumaya kalkmaz diye düşündüm.
 Babasını öldürmüş, kutsanmamış
 945 bir evlilik ve çocuklarla lanetlenmiş
 biri burada hoş karşılanmaz sandım.
 Kentinizin bilge Areios Pagos mahkemesinin
 onun gibi yersiz yurtsuz serserilerin serbestçe
 dolaşmasına izin vermediğini de biliyorum.
 950 Bütün bunlara dayanarak götürdüm kızlarını.
 Bana ve aileme ağır lanetler okumasaydı
 yine de böyle davranmazdım, aslında

hakaretleriydi beni bu tepkiyi göstermeye
zorlayan, çünkü hiddet ancak ölümle
durulur ve acılar sadece ölümlere ulaşmaz. 955
Şimdi ne istiyorsan onu yap,
çünkü karşında güçsüzüm. Sözlerim
doğru da olsa yalnız ve savunmasızım,
ama ilerlemiş yaşıma rağmen sana direneceğim.

OİDİPUS

Utanmaz adam, kime hakaret ettiğini 960
sanıyorsun öyle, ben ihtiyara mı yoksa
kendine mi? Atalarım kızdıkları için⁴⁶
tanrıların yıllar önce bana reva gördüğü,
isteğim dışında başıma gelen cinayet, evlilik
ve felaketleri diline doladın sayıp duruyorsun. 965
Kendime ve yakınlarıma karşı işlediğim
günahların, yaptığım kötülüklerin utancını
bana yıkmak için hiçbir kanıt bulamazsın.
Söyle bakalım, zamanında babama
oğlunun elinden öleceği kehaneti yapıldı 970
diye beni nasıl suçlarsın? O zamanlar
babam daha tohumumu ekmemiş,
annem doğurmamış, ben de dünyaya gelmemiştim.
Doğduktan sonra da –nasıl doğduğum malum–
neler yaptığımı ve kiminle savaştığımı 975
bilmeden babamı öldürdüysem, istemeden
yaptığım bir şey için beni suçlamak doğru mu?
Beni kız kardeşin olan annemin evliliği hakkında
konuşturmaya hiç utanmıyor musun sefil adam?
Ancak ağzından bunca zehir akıttıktan sonra 980
susmam yakışık almaz, ben de konuşacağım.
Evet annemdi –yazıklar olsun– annemdi o
ve her ikimiz de bilmeden, dehşet verici
bir utanca ortak olduk, benden çocuklar doğurdu.
Kesin olan bir şey var, ben annemle istemeden 985

evlendim, şimdi de istemeden konuşuyorum,
 ama sen onu da beni de isteyerek kötüluyorsun.
 Sürekli ağır ithamlarla yüzüme vurduğun
 bu evlilik için de, babanu öldürdüğüm için de
 990 inan kimse suçlamayacak beni. Sorularımdan
 hiç olmazsa birine, sadece şuna cevap ver:
 Adil olduğunu iddia eden seni öldürmeye
 kalksa biri, onun baban olup olmadığına mı
 bakardın yoksa kendini savunmak için vurur
 995 muydun ona? Yaşamayı seviyorsan eğer,
 hakka hukuka bakmadan saldırganı vururdun
 sanırım. İşte, her zaman tanrıların başıma sardığı
 böyle belalarla uğraştım ve hayatta olsaydı
 babamın ruhu bile itiraz etmezdi olan bitene.
 1000 Sen adil olmadığın için, alenen söylenir mi
 söylenmez mi diye hiç düşünmeden aklına geleni
 anlatarak beni bu adamlara kötülemeyi
 güzel bir iş sanıyorsun. Gözüne hoş görünmek
 için Theseus'a övgüler düzüyor, Atina'nın
 1005 iyi yönetildiğini söylüyorsun. Ama bunca
 övgüden sonra bu kentin tapındığı tanrılara
 saygı göstermeyi herkesten iyi bildiğini unutuyorsun.
 Yaşlı bir sığınmacı olan beni böyle bir kentten
 uzaklaştırmaya, kızlarımı kaçırmaya çalışıyorsun.
 1010 Kutsal tanrıçaların önünde diz çökerek bana
 yardım etmeleri, yanımda durmaları için dua
 ediyorum. İşte o zaman sen de öğrenirsin bu kentin
 itibarının nasıl insanlar tarafından korunduğunu.

KORO

1015 Kralım, yabancı iyi bir insan ve başına gelenler
 gerçekten korkunç, desteklenmeyi hak ediyor.

THESEUS

Bu kadar konuştuğumuz yeter! Kötülük yapanların
 acelesi var ve biz mağdurlar hâlâ oyalanıyoruz.

KREON

Nedir öyleyse güçsüz bir adama buyruğun?

THESEUS

Sen önden git, ben de peşinden geleyim. Kızları
hâlâ topraklarımda tutuyorsan nereye sakladığını 1020

kendin göster. Ama onları tutsak edenler buradan
kaçırmaya yeltenirse hiç boşuna zahmet etmeyelim,
peşlerinde adamlarım var. Ellerinden kaçıp
buradan kurtulduk diye tanrılara şükretmesinler.

Haydi yolu göster ve bil ki ava çıkarken 1025

avlanmak yazılmış kaderinde. Haksızlık
edenin yanına kâr kalmaz yaptığı kötülükler.

Suç ortaklarından da medet umma, çünkü
bu işlere birilerine güvenerek girdiğini
biliyorum. Böyle bir saygısızlığa silahsız 1030

ve hazırlıksız cüret edemezdin. Bunlara
dikkat etmeli, kentimin tek bir adamdan
daha güçsüz olmadığını göstermeliyim.

Söylediklerimi anladın mı, yoksa bunları da
deminki uyarılarım gibi umursamıyor musun? 1035

KREON

Söylediklerin hakkında burada hiçbir şey diyemem.

Ama Thebai'ye döndüğümde bilirim yapacağımı.

THESEUS

Yürümeye devam ederken tehdit et bakalım
istediğin kadar, ama sen içini ferah tut Oidipus.

Hayatta olduğum sürece çocuklarını sana geri
getireceğime emin olabilirsin. 1040

OİDİPUS

Soylu davranışların ve yardımların için

sağ ol Theseus. Bütün güzellikler senin olsun!

(*Theseus ile maiyeti Kreon'la birlikte soldan çıkar.*)

II. Stasimon (1044–1095)

KORO

Strophe I

1045 Düşman tarafların
bronz uğultulu Ares'le⁴⁷
karşılaşacağı yerde,
Pythiai⁴⁸ taraflarında,
iki tanrıçanın ölümlülerin
kutsal törenlerini kutsayıp,
1050 Eumolpidai rahiplerinin müminleri
altın anahtarla susturduğu,⁴⁹
meşalelerle aydınlatılan
kumsallarda olsaydım keşke.
Muzaffer Theseus az sonra
1055 burada karşılaşacak sanırım
iki bakire kardeşle
ve özgürlüklerine kavuşturacak
onları zafer naraları eşliğinde.

Antistrophe I

1060 Onlar Oia taraflarında
zirvesi karlı dağın⁵⁰ batısındaki
otlaklarda, birbirleriyle yarışan
at ve arabalarla can havliyle
kaçmaya çalışıyorlardır şimdi.
Ama yakalanacaklar!
1065 Yiğittir kaçakların peşindeki ordu,
yiğittir Theseus'un askerleri.
At terbiyecisi Athena ile
Rhea'nın sevgili oğlu,
denizlerin efendisi Poseidon'u
1070 onurlandıran süvariler,
koşumları güneşte parlayarak
dört nala giden atların
dizginlerine sımsıkı sarılmış gidiyor.

Cenk başladı mı yoksa hâlâ
 oyalanıyorlar mı? İçime doğdu,
 akrabalarından çok çekmiş olan
 kızların bitecek yakında dertleri.
 Bir şeyler yapacak Zeus bugün,
 bir şeyler yapacak.
 Büyük bir zaferin kokusunu alıyorum. 1075
 Tez kanatlı, rüzgârdan hızlı
 bir yabangüvercini gibi bulutlarda
 süzülebilsedim keşke, seyretmek için
 gönlümce bu cengi yükseklerden.

Her şeyi gören tanrıların efendisi Zeus Antistrophe II 1085
 ve onun saygın kızı Pallas Athena,
 kazanma gücü verin
 ülkenin koruyucularına,
 başarıyla sonuçlansın diye
 çıktıkları bu sürekle avı. 1090
 Avcı Apollon ve alaca benekli
 hızlı ceylanların peşinden koşan
 kız kardeşi,⁵¹ yalvarıyorum size
 çifte desteğinizi esirgemeyin
 bu toprak ve insanlarından. 1095

III. Epeisodion (1096–1210)

KORO

Yabancı gezgin, düzmece kâhin deme
 sakın bana. Kızlarının muhafızlar eşliğinde
 bu tarafa doğru geldiğini görüyorum.

OİDİPUS

Nerede, neler oluyor, ne diyorsun?

(*Theseus ve maiyeti Antigone ve İsmene'yle girer.*)

ANTİGONE

1100 Baba, babacığım! Bizi buraya getiren bu mükemmel
insanı görebilmeni hangi tanrı sağlayabilir?

OİDİPUS

Evladım sen misin gerçekten?

ANTİGONE

Theseus ve bu güzel insanlar kurtardı bizi baba.

OİDİPUS

Yanıma gelin, her şeyden umudunu
1105 kesmiş olan babanız sizi bağrına bassın.

ANTİGONE

İstediğine kavuşacaksın çünkü biz de bunu istiyoruz.

OİDİPUS

ANTİGONE

Nerede, neredesiniz peki! İkimiz de yanındayız.

OİDİPUS

ANTİGONE

Sevgili yavrularım.

Bir başkadır babanın sevgisi.

OİDİPUS

ANTİGONE

Benim biricik dayanaklarım. Çaresizin çaresiz dayanakları!

OİDİPUS

1110 Sevdiklerim kucağымda, siz ikiniz
yanımdayken, ölecek olsam bile kendimi
çaresiz saymam. İki yanımdan sıkıca sarılıp
destek verin bana kızlarım, yaşlı babanız
dinlensin biraz bu yorucu yolculukta.
1115 Elinizden geldiğince kısa anlatın olan biteni,
küçük kızlara kısa konuşmak yakışır çünkü.

ANTİGONE

Kurtarıcımız yanımızda, asıl onu dinlemen gerekir baba.

O yaptıklarını anlatsın, ben de kısa konuşmuş olurum.

OİDİPUS

Hiç umudum kalmamışken kavuştuğum
1120 kızlarımla uzun konuşursam şaşırma yabancı.
Bana verdikleri bu mutluluğu sana borçlu
olduğumu biliyorum, çünkü onları

sen kurtardın, başkası değil.

Dilerim tanrılar sana ve ÷lkene bütün g÷zellikleri

bağışlasın, tanıdığım insanlar içinde 1125

saygı, nezaket ve dürüstlüğü sadece

sizde gördüm. Şu an nelere sahipsem

hepsini sana borçluyum ve ancak

kelimelerle verebiliyorum karşılığını.

Sağ elini uzat kralım ona dokunayım 1130

ve izin verirsen yanağından öpmek

istiyorum. Ama neler diyorum ben öyle?

Nasıl teklif ederim bütün kötölüklerin

lanetini taşıyan bana dokunmanı?

İstemem ve sen istesen bile sana engel olurum. 1135

Sadece günah işleyenler acı çekmeli.

Bulunduğun yerden teşekkürlerimi kabul et

ve şimdiye kadar yaptığın gibi kolla beni.

THESEUS

Çocuklarını gördüğüne duyduğun sevinçle

biraz uzun konuşmana, benim söylediklerimden 1140

önce onlara kulak vermene hiç şaşırmadım.

Ben hayatımı sözlerle değil,

eylemlerle aydınlatmaya çalışıyorum.

Sana göstermiş olduğum gibi, ettiğim

yeminlerin hiçbirisi boş çıkmadı yaşlı adam. 1145

Kaçıranların tehditlerine rağmen kızlarını

sağ salim geri getirdim. Savaşta nasıl

galip geldiğimi anlatmamın ne gereği var?

Kızların anlatır sana olan biteni daha sonra.

Ama yolda gelirken duyduğum bir şey 1150

hakkında ne düşündüğünü duymak isterim.

Fazla uzun değil, yine de bayağı şaşırtıcı buldum.

İhmal etmemeliyiz hiçbir şeyi.

OİDİPUS

Neymiş bu duyduğun Aigeus'un oğlu?

Anlat bana, hiçbir şey bilmiyorum çünkü. 1155

THESEUS

Senin soyundan, ama Thebaili olmayan
biri Poseidon sunağına sığınmış diyorlar.
Yanına gelmek üzere ayrılmadan
önce orada kurban sunuyordum.

OİDİPUS

1160 Nereden geliyormuş? Sığınmacı olarak neymiş isteği?

THESEUS

Tek bildiğim seninle konuşmak istediği.
Ona kısaca birkaç şey söylemeni bekliyormuş.

OİDİPUS

Neler söyleyecekmişim? Bu yüzden sığındıysa önemli
olmalı.

THESEUS

Sadece seninle konuşmak için gelmiş,
1165 sonra da güven içinde ayrılacakmış kentten.

OİDİPUS

Sunağa sığınmacı gelen kim olabilir?

THESEUS

Bir düşün bakalım! Argos'ta yaşayan ve senden
bir şeyler isteyebilecek bir akraban var mı?

OİDİPUS

THESEUS

Dostum orada dur biraz! Neler oluyor?

OİDİPUS

THESEUS

1170 Hiç üstüme varma! Hangi konuda? Konuşsana!

OİDİPUS

Kızların anlattıklarını düşününce 'anladım kim olduğunu
sığınmacının.

THESEUS

Kimmiş peki ve onu ne ile suçlayabilirim?

OİDİPUS

İğrenç oğlumdur kralım. Hiç kimsenin
sözleri beni onunkiler kadar yaralayamaz.

THESEUS

Söyleyeceklerini dinle ve aklına yatmayanları yapma. 1175

Onu sadece dinlemenin ne zararı olabilir?

OİDİPUS

O sözleri duymak bir babaya çok ağır gelir.

Ne olursun, dinlemem için zorlama beni kralım.

THESEUS

Ama sığınmacı olması onu dinlemeni gerektirir.

Tanrı'ya saygısızlık sayılmasın sakın bu yaptığın! 1180

ANTİGONE

Baba, daha çok genç olsam da dinle beni.

Bırak kral doğru bildiğini yapsın

ve saygı göstere sin tanrılara gönlünce.

Bizim hatırımız için de izin ver buraya

gelsin ağabeyimiz. Söylediklerinden 1185

beğenmediklerini sana zorla yaptıramaz,

güven bana. Bırak derdini anlatsın,

kime ne zararı olur ki? Kötü niyeti varsa

konuşmasından belli olur. Oğlun o senin,

en büyük kötülükleri yapmış olsa da, 1190

doğru değildir aynı şekilde karşılık

vermen. Bırak buraya gelsin.

Kötü çocukları olan başka babalar da var,

ama dostlarının tatlı sözleri yumuşatır acılarını.

Bir anlığına unut kızgınlığını 1195

ve anne babanla ilgili başına gelenleri

düşün. Daha iyi anlarsın o zaman

hiddetin ne sonuçlar doğurduğunu.

Küçük bir bedel değildi gözlerinin

nurunu yitirmek. Dinle bizi! Hoş değildir 1200

doğru bir düşünceyi savunanların yalvarıp

yakarması ve bir iyilik gördükten sonra

bu iyiliği yapanın hatırını kırmak.

OİDİPUS

- 1205 Sözleriniz acı verse de ikna ettiniz
beni kızım. Varsın dediğiniz gibi olsun.
Ama o çocuk buraya geldiğinde, sakın
kimse bana zorla bir şeyler yaptırmassın.

THESEUS

- 1210 Bir kere söylemen yeter yaşlı adam, tekrar etmene
gerek yok. Övünmek gibi olmasın ama tanrılar
beni koruduğu sürece güvende olduğunu bilmelisin.
(*Theseus maiyetiyle çıkar.*)

III. Stasimon (1211–1248)

KORO

Beğenmeyip hayatın

Strophe

doğal süresini,

uzun yıllar yaşamak isteyenler

düpedüz aptaldır kanımca.

- 1215 Uzun yıllar acıları

daha da yakına getirir

ve gereğinden fazla

yaşlananlar farkına varamaz

artık mutluluğun.

- 1220 Sonunda Hades'i gönderir kader

herkesin yardımına;

düğün şarkıları, çalgılar

ve oyunlar eşliğinde

gelmeyen ölümü.

- 1225 Hiç doğmamaksa en iyi kader,
mümkün olduğunca erken ölmektir
kaderlerin ikinci en iyisi.
Delişmen çılgınlıklarla dolu

Antistrophe

gençlik tükenince;
haset, isyan, kavga, 1230
savaş ve cinayet gibi
başa gelmeyen dert,
yaşanmayan zahmet mi kalır?
Sonunda teslim alır bizi
bütün kötülükleri 1235
barındıran güçsüz,
iğrenç, dostsuz
ve münzevi yaşlılık.

Böyle dertlerle boğuşuyor işte zavallı adam, **Epodos**
sadece ben⁵² değilim aynı durumda olan. 1240
Kışın her yönden dalgaların dövdüğü
kuzeye bakan bir sahil gibi, ardı ardına
gelen korkunç dertler büktü belini.
Bazıları güneşin battığı, bazıları
doğduğu yerden, bazıları güneyden, 1245
bazıları da gece rüzgârlarının estiği,
zirveleri karlı dağların⁵³ yönünden gelen
dalgalar⁵⁴ misali dertler!

IV. Epeisodion (1249–1555)

ANTİGONE

İşte bir yabancı, tek başına bu tarafa
doğru geliyor baba, gözlerinden de 1250
sel gibi aralıksız akıyor gözyaşları.

OİDİPUS

ANTİGONE

Kim o gelen? En başta düşündüğümüz kişi,
Polyneikes geliyor.

POLYNEİKES

Lanet olsun! Neye nasıl başlayayım kızlar?

- 1255 Önce kendi dertlerime mi yoksa yaşlı babamızın
başına gelenlere mi ağlayayım? Sizinle birlikte
yaban ellerde sürgün edildiğini görüyorum,
rezil giysilerinin kiri kendisiyle birlikte
yaşlanarak bedenine yapışmış çürüyor
- 1260 ve artık görmeyen gözlerin üzerinde,
tarak yüzü görmemiş saçları rüzgârda uçuşuyor.
Bahtsız midesini de aynı derecede perişan
yiyeceklerle doyuruyor sanırım. Ben hayırsız
evladı ne kadar geç haberdar oldum babamın
- 1265 durumundan? İaşe konusunda çok kötü
davrandım sana,⁵⁵ başkasının ithamına gerek yok,
hatamı kabul ediyorum. Ama Zeus'un tahtını
paylaşan Merhamet, herkese yaptığı gibi senin de
yanında durmalı baba. Bir daha tekrarlamayı
- 1270 düşünmediğime göre vardır hatalarımın telafisi.
Neden susuyorsun, bir şeyler söylesene.
Yüzünü çevirme öte yana. Hiçbir şey
söylemeden, aşağılayarak, neden kızdığını
açıklamadan yanından kovacak mısın beni?
- 1275 Bu adamın kızları ve benim kız kardeşlerim!
Hiç olmazsa siz çalışın babamızın amansız,
merhametsiz, suskun ağzını açmaya. Böyle
aşağılayarak ve tek kelime bile etmeden
kovmasın tanrılardan sığınma talep etmiş beni.

ANTİGONE

- 1280 Konuş sen de mutsuz kardeşimiz, söyle ona
isteklerini. Konuşmaların fazlası keyif
ya da hüznün verir, duygulandırır da
bazılarını, genellikle konuşturur suskunları.

POLYNEİKES

- 1285 Öğütlerin bana doğru yolu gösterdi,
konuşacağım ve başlarken, sunağından
çağrıldığım tanrının yardım etmesi için

- dua edeceğim. Konuşayım, dinleyeyim
ve zarar görmeden ayrılabilirim diye
çağırdı beni bu ülkenin kralı. Dostlarım,
kız kardeşlerim ve babam da tanısın 1290
istiyorum bana bu olanağı. Önce buraya
neden geldiğimi anlatayım baba. En büyük
oğlun olarak hak ettiğim tahtına geçmek
istediğim için sürgün edildim ülkemden.
Konuşması, kuvveti ya da eserleriyle 1295
benden üstün olmayan, yaşça küçüğüm
Eteokles halkı ikna ederek kovdu beni.
Bence ve kâhinlerden duyduğuma
göre ailemize okuduğun lanettir
bunlara yol açan. Ben de 1300
bunun üzerine Dorların Argos kentine⁵⁶
gelerek Adrastos'un damadı oldum
ve Apia'nın⁵⁷ kargı kullanmada usta,
en yiğit savaşçılarınun dostluğunu kazandım.
Onlarla birlikte yedi komutanlı bir orduyla 1305
Thebai'ye saldıracağım; ya hak yolunda
ölecek ya da kötülerini kovacağım ülkemden.
Şimdi de buraya neden geldiğimi sorabilirsin.
Benim ve Thebai ovasını çepeçevre saran,
müttefiğim yedi komutan yönetimindeki 1310
yedi ordu adına bize yardım etmen için
yalvarmaya geldim. Müttefiklerimin birincisi
kargı atma ustası ve kuşların uçuşundan
kehanetler çıkarma uzmanı Amphiaraios.⁵⁸
İkincisi Aitolyalı Oineus'un oğlu Tydeus,⁵⁹ 1315
üçüncüsü bize Argos'tan katılan Eteoklos,⁶⁰
dördüncüsü Hippomedon'u⁶¹ babası Talaos
gönderdi. Beşincisi Kapaneus⁶² Thebai kentini
baştan başa yakıp yıkacağım diye böbürleniyor.
Altıncıları, adını kendisini evlenmeden doğuran 1320

annesinden alan, Atalante'nin dürüst oğlu
Arkadialı Parthenopeos⁶³ sabırsızlıkla bekliyor.

Son olarak, senin ya da kara bahtın oğlu,
adı seninle birlikte anılan ben, Argos'un
1325 korkusuz ordusuyla Thebai'ye saldıracağım.
Ben ve bütün bu soylu insanlar, önünde diz çökmüş
–hayatın ve kızlarının hayatı adına– yalvarıyoruz.

Öfkenden vazgeç de beni ülkemden
kovarak, atalarımın gelen haklarımı almamı
1330 engelleyen kardeşimden intikam alabileyim.

Çünkü kehanetlere inanacak olursak kimin
yanında durursan o kazanacakmış bu savaşta.

Suyunu içtiğimiz pınarlar ve soyumuzu
koruyan tanrılar adına beni dinleyip öfkeni
1335 yenmen için yalvarıyorum. Ben de senin gibi
yoksul ve yabancıyım, hayatta kalabilmek için
başkalarına yaltaklanmak yazılmış kaderimize.

Oysa şu an sarayımızı gasbeden soysuz
gülüp eğleniyor ikimizin arkasından.

1340 Biraz destek olursan, onu kısa sürede,
fazla zorlanmadan alaşağı ederim.

Kardeşimi ülkeden kovduktan sonra
benimle birlikte sarayına yerleşirsin.

Bunları ancak senin yardımınla yapabilirim,
1345 sen olmadan kendimi bile kurtaramam.

KORO

Onu sana gönderenin hatırı için, söylemeyi doğru
bulduklarını söyledikten sonra gönder oğlunu yanından.

OİDİPUS

Bu toprağın koruyucusu dostlar,

Theseus uygun gördüğünden

1350 göndermemiş olsaydı onu yanıma,

asla mümkün değildi sesimi duyması.

Ama böyle olduğuna göre konuşacağım

ve hiç memnun kalmayacak söyleyeceklerimden.

(Polyneikes'e dönerek devam eder.)

Sefil yaratık, şimdi kardeşinin Thebai'de
sefasını sürdüğü taht ve saltanat asası elindeyken 1355
sendin babanı sürgüne gönderen.

Vatansız kalmamın ve – başıma gelen
felaketler senin de başına gelince– gözlerini
yaşırtan pejmürde giysilerimin sensin nedeni.
Ağlamanın kimseye yok yararı, ömür boyu 1360
her şeye katlanacağım, katilim olan seni
hiç aklımdan çıkarmadan. Bu belalara
bulaşmamın, sürgün edilerek el kapılarında
ekmek dilenmemin nedeni sensin.

İnsafına kalsam, şu kızlar olmasa 1365
ölüp gitmiştim açlıktan. Şimdi bana
onlar bakıyor, karnımı onlar doyuruyor.
Kadın gibi değil erkek gibi sahiplendiler beni.
Siz başkasının çocuklarısınız benim değil.

Bu yüzden tanrı seni dikkatle izliyor ve ordular 1370
gerçekten de Thebai'ye yürüyecekse gözü
hiç ayrılmayacak üzerinden. Bu kenti yakıp
yıkamayacaksın, sen de kardeşin de önce
birbirinizin kanıyla lekelenerek öleceksiniz.

İkinize daha önce de böyle lanet okumuştum 1375
şimdi de okuyorum, sizi dünyaya getirenlere
saygı göstermeyi öğretmeme yardımcı olur
düşüncesiyle. Babanız kör diye onu hor
görmemelisiniz, öyle yapmıyor kızlarım.

Beddualarım yakarışlarından da, tahtından da güçlü, 1380
adalet tanrıçası kadim Dike, Zeus'un ezelden beri
var olan yasalarını onunla birlikte uyguluyorsa eğer.
Yıkıl karşımdan kötülerin kötüsü, iğrenç yaratık.

Adımı anmanı yasaklıyor, beddualar ediyorum.
Hiçbir zaman fethedemeyeceksin memleketini, 1385

hiçbir zaman dönemeyeceksin Argos ovasına,
canını alacaksın seni ülkenden kovanın ve ölümün
bir yakınının elinden olacak. Böyle beddua ediyor,
seni de içine alması için, yıllardır katlandığım
1390 iğrenç Tartaros'un karanlığına sesleniyorum.
Saygın tanrıçalardan ve ikinizin ruhunda
böylesi ölümcül bir nefret uyandıran Ares'ten
budur dileğim. Söylediklerimi dinledikten
sonra git ve bütün Kadmoslularla sadık
1395 müttetiklerine, Oidipus'un çocuklarına böyle
ödülleri dağıtmayı uygun gördüğünü söyle.

KORO

Buraya kadar geldin diye acıyorum sana Polyneikes.
Ama şimdi zaman kaybetmeden tekrar yola çıkmalısın.

POLYNEİKES

Yürüdüğüm yola mı, kara bahtıma mı,
1400 yoldaşlarıma mı, kime yanayım? Böyle
bir sonuç almak için mi yola çıkmıştım
Argos'tan? Olan biteni anlatamam bile
yoldaşlarıma ve böyle dönemem gerisingeri.
Oysa sessizce razı olmalıyım kaderime.
1405 Sizler de Oidipus'un kızları, kandaşlarım,
babamızın nasıl ağır beddualar ettiğini
duydunuz. Tanrılar adına, beddualar tutar
sizler de dönerseniz Thebai'ye, cenaze
törenini esirgemeyin benden ve gömün
1410 cesedimi bir mezara, yanına geleneksel
armağanları koyarak. Böyle davranırsanız,
bu adam için yaptıklarınızla kazandığınız itibar,
bana göstereceğiniz şefkatle katlanacak.

ANTİGONE

Polyneikes, yalvarıyorum sana dinle beni!

POLYNEİKES

1415 Sevgili Antigone dinliyorum, haydi söyle söyleyeceğini!

ANTİGONE

Elinden geldiğince çabuk Argos'a geri çek
ordunu! Kendini de memleketini de mahvetme.

POLYNEİKES

Söylediğini yapmak mümkün değil. Bir kez ödleğ
davranırsam nasıl başına geçerim tekrar aynı ordunun?

ANTİGONE

Kardeşim, tekrar hiddetlenmen şart mı?

1420

Vatanını mahvetmenin sana ne yararı olabilir?

POLYNEİKES

Yaşça büyük olduğum halde sürgün edilmem,
kardeşimin de arkamdan gülüp eğlenmesi utanç verici.

ANTİGONE

Böyle yaparak, babamızın “bunlar birbirini öldürecek”
diyen kehanetini doğruladığını görmüyor musun?

1425

POLYNEİKES

O tahmin yürütüyor diye geri adım atmayacağım.

ANTİGONE

Ah kara bahtım! Babamızın kehanetini duyduktan
sonra peşinden gelmeye kim cesaret edebilir?

POLYNEİKES

Olumsuz kehanetleri kendime saklayacağım.

Becerikli komutan iyi haberleri paylaşır, kötülerini değil.

1430

ANTİGONE

Demek ki kesin kararını vermişsin.

POLYNEİKES

Beni durdurmaya çalışma. Babam ve bedduaları
yüzünden kötü şanslı, ölümcül görünen bu yolda
ilerleyeceğim. Siz ikinize de bütün güzellikleri
bağışlasın Zeus, ölümümünden sonra yaparsanız
istediklerimi, çünkü canlıyken gerek yok
beni düşünmenize. Haydi hoşça kalın,
bu hayatta görüşmeyeceğiz sanırım bir daha.

1435

ANTİGONE

Ah kara bahtım!

POLYNEİKES

Ağlama benim için.

ANTİGONE

1440 Göz göre göre ölüme giderken nasıl ağlamam arkandan?

POLYNEİKES

ANTİGONE

Ölmem gerekirse ölürüm.

Hayır, dinle beni!

POLYNEİKES

Doğru olmayan şeyler yapmamı isteme benden.

ANTİGONE

Ah başıma gelenler, seni yitirmek üzereyim.

POLYNEİKES

1445 Neyin nasıl olacağını tanrılar bilir. Ben de onlara
başınıza hiçbir kötülük gelmesin diye yalvarıyorum,
çünkü herkes biliyor mutsuz olmayı hak etmediğinizi.
(*Polyneikes çıkar.*)

KORO

(Kommos.)

Gözleri görmeyen yabancidan

Strophe I

yeni korkunç haberler geldi,

eğer kader onları geçersiz kılmazsa.

1450 Hiç görmedim çünkü tanrıların
herhangi bir emelinin boşa çıktığını.

Zaman her zaman her şeyi görür!

Gömerken bazılarını

yerin dibine, ertesi gün

1455 tekrar yükseğe kaldırır.

(Uzaklarda gök gürleri.)⁶⁴

Zeus nasıl da kükretirsin gökyüzünü!

OİDİPUS

Çocuklar, içinizden kimse yok mu

soylu Theseus'u buraya çağıracak?

ANTİGONE

Baba, neden istiyorsun gelmesini?

OİDİPUS

Zeus'un kanatlı yıldırımları beni Hades'e 1460
gönderecek gibi. Hemen yollayın birini çağırsın.
(*Şiddetli gök gürültüleri devam eder.*)

KORO

Kulak ver! Daha da güçlendi Antistrophe I
Zeus'un dehşet verici yıldırımları.
Tüylerim diken diken oldu,
ruhum daraldı. Yeni bir şimşek 1465
tutuşturdu işte gökyüzünü.
Nasıl olacak bu işin sonu?
Büyük bir felaket getirmeden,
kendiliğinden dinmez
bu hiddet korkarım. 1470
Yüce gökyüzü, yüce Zeus!

OİDİPUS

Evlatlarım, tanrıların bana uygun gördüğü
sonun zamanı geldi çattı ve dönüşü yok.

ANTİGONE

Nereden biliyorsun? Bu sonuca nasıl vardın?

OİDİPUS

İyi biliyorum, bundan eminim. 1475
Biriniz gitsin artık bu ülkenin kralını çağırmaya.
(*Tekrar gök gürültüsü duyulur.*)

KORO

İşte yine tüyler ürpertici Strophe II
korkunç bir ses sardı çevremizi.
Bağışlayıcı ol Tanrım,
bağışlayıcı ol, aklından geçirdiysen 1480
vatanımıza kötülük etmeyi.
İyi niyetli ol bana karşı ve başıma
belalar gelmesin lanetlenmiş

birine yardım ettim diye.

1485 Zeus, sana sesleniyorum.

OİDİPUS

Evlatlarım, yakınlarda mı acaba Theseus?

Sağ salim ve akli başında bulacak mı beni geldiğinde?

ANTİGONE

Nasıl bir sırdır ona söylemek istediğin?

OİDİPUS

1490 Daha önce söz verdiğim gibi, bana yaptığı
iyiliğin karşılığını vermek istiyorum.

KORO

Haydi acele et oğlum, acele et.

Antistrophe II

Deniz Tanrısı Poseidon'un

vadinin ucundaki sunağında

boğa kurban ediyorsan bile

1495 hemen buraya gel. Yabancı

sana, kentimize ve dostlarına,

kendisine yapılan iyiliğin

karşılığını ödemek istiyor.

Acele et kralım!

(Sağdan Theseus girer.)

THESEUS

1500 Nedir bu halkımdan ve yabancıdan

gelen uğultu? Zeus'un yıldırımları

ya da düşen dolu zarar mı verdi

birilerine? Tanrı böyle fırtınalar

kopardı mı her şey beklenir.

OİDİPUS

1505 Seni gökte ararken yerde buldum kralım.

İyiliğini düşünen bir tanrı göndermiş olmalı.

THESEUS

Yeni bir şey mi oldu Laios'un oğlu?

OİDİPUS

Hayatımın sonu geldi ve ölmek istemiyorum
sana ve kentine vaat ettiklerimi yerine getirmeden.

THESEUS

Ölmek üzere olduğunu nereden biliyorsun? 1510

OİDİPUS

Öleceğimi tanrılar söylüyor
ve gönderdikleri işaretler sahte değil.

THESEUS

Ne tür işaretlermiş bunlar yaşlı adam?

OİDİPUS

Durmadan çakan şimşekler ve yenilmez
bir elin gönderdiği ateş oklarının ısıltısı. 1515

THESEUS

İkna ettin beni, çünkü gördüğüm kadarıyla doğru
çıkıyor kehanetlerin. Ne yapmam gerektiğini söyle.

OİDİPUS

Aigeus'un oğlu, sana ülkenin sonsuza kadar
üzüntü nedir bilmeyeceğini anlatacağım
ve herhangi bir kılavuza gerek görmeden 1520

göstereceğim nerede ölmem gerektiğini.

Mezarımın yerini hiçbir zaman kimseye

söylemeyeceksin ve ölü bedenim

o zaman komşularının kargı

ve kalkanlarından fazla güç verecek sana. 1525

Söylenmesi yasak bazı kutsal şeyleri de

oraya varınca kendin öğrenirsin.

Çünkü ne buradakilere anlatabilirim onları,

ne de çok sevdiğim evlatlarıma.

Sırları sadece sen bilmelisin. 1530

Hayatının sonuna geldiğinde halefine anlatırsın

ve her kral kendinden sonrakine aktarır.

Öyle yaparsan Thebaililer hiçbir zaman

ele geçiremeyecek ülkeni. İyi yönetilen

- 1535 birçok ülke kolaylıkla kibre yönelir,
ama tanrılar bazen geç kalsalar da,
çılgınlığa kapılıp kutsala sırt çevirenleri görür daima.
Öyle şeylere yeltenme sakın Atreus'un oğlu.
Sen zaten biliyorsun yapman gerekeni.
- 1540 Tanrı'nın işaretleri zorladığına
göre zaman yitirmeden yola koyulalım.
Peşimden gelin kızlar, siz gösterirdiniz yolu
önceleri, yeni mihmandarınız benim şimdi.
İlerleyin, elimden tutmanıza gerek yok,
- 1545 bırakın da kendim bulayım kaderimin
gömülmemi uygun gördüğü kutsal mezarı.
Şuradan, şuradan gelin! Yol gösterici Hermes'le
aşağı dünyanın tanrıçasının yönlendirdiği yere.
Eskiden bana da görünen aydınlık saçmayan ışık,
- 1550 şimdi son kez dokunuyorsun bedenime.
Hayatımın sonlarını Hades'te gizlemeye
gidiyorum. Beni konuk eden sevgili dostum;
sen, ülken ve halkın hep mutlu olursunuz
dilerim ve mutluluk içinde yaşarken
- 1555 beni de hatırlarsınız ölümümden sonra.
(*Oidipus, Antigone, İsmene, Theseus ve mairyeti
sağdan çıkarlar.*)

IV. Stasimon (1556–1578)

KORO

Görünmez tanrıçayı
ve ölülerin kralı seni,
evet seni Hades saygıyla
tapınarak onurlandırmama
1560 iznim varsa eğer, yalvarırım,
hatırım için bu yabancı

Strophe

zahmet ve acılarla inmesin
her şeyi gizleyen ölülerin
topraklarıyla Styks'in⁶⁵ sarayına.
Haksız yere bunca cefa çekti 1565
sadece adil tanrıdır onu yıkıldığı
yerden ayağa kaldırabilecek olan.

Ey siz yer altı tanrıçaları Antistrophe
ve rivayete göre ölüler kervanının
önünden geçtiği Hades'in kapısını 1570
bekleyerek gelene geçene havlayan sen,
yenilgi yüzü görmemiş canavar!⁶⁶
Yalvarırım sana Tartaros
ve Gaia'nın oğlu çekilip yolu aç da
engellenmeden geçsin ölülerin 1575
ülkesine inen yabancı dostumuz.
Sana sesleniyorum
ebedî uykuların efendisi.

Eksodos (1579–1779)

(Sağdan haberci girer.)

HABERCI

Hemşerilerim, kısaca söylemek gerekirse
Oidipus öldü. Ama neler olduğunu 1580
kısaca anlatmak mümkün değil,
çünkü kısa değildi yaşananlar.

KORO

Öldü mü bahtı kara zavallı adam?

HABERCI

Bilin ki bu dünyadan temelli ayrıldı.

KORO

Nasıl öldü? Kutsanmış ve acısız mıydı zavallının ölümü? 1585

HABERCİ

İşte o gerçekten de hayranlık uyandırıyor.
 Sen de buradaydın kendi gözlerinle gördün.
 Yol göstereni yoktu, önümüze düşerek
 yolu kendisi gösterdi hepimize.

1590 Toprağın derinliklerine, bronz basamaklarla inilen
 şelalenin eşiğine vardığında, Theseus ile
 Peirithous'un ezeli dostluk yeminlerinin⁶⁷
 kazınmış olduğu kraterin yakınındaki
 dar sokaklardan birinin başında durdu.

1595 Thorikios kayası,⁶⁸ yaşlı ahlat ağacı
 ve taş mezarın arasına oturup
 kirli giysilerini çıkardı.

Kızlarını çağırıp, ibadet etmek ve yıkanmak için
 su getirmelerini söyledi. Onlar da
 1600 hemen yeşil yamaçlı Demeter tepesine
 çıkarak istediği suyu getirdiler.

Geleneğin buyurduğu gibi babalarını
 yıkayıp ona yeni giysiler giydirdiler.
 Her şey istediği gibi olduktan,
 1605 her bakımdan memnun kaldıktan sonra
 yer altından tanrının gürlemesi duyuldu.

Kızlar dehşete kapıldı, diz çökerek
 babaları için dövünmeye, yürek
 paralayıcı ağıtlar okumaya başladılar.
 1610 Yaşlı adam acıklı ağıtları duyunca
 kızlarını kucaklayarak: "Bundan böyle
 babanız yok artık," dedi. "Benim için
 her şey sona erdi. Beni yokluk içinde
 besleme sorumluluğunuz bitecek.

1615 Size ağır bir yük olduğumu biliyorum,
 ama tek bir sözümle hemen geçiyordu
 bütün yorgunluğunuz. Kimse sizi
 benim kadar sevmedi ve bundan sonra

- mahrum olacaksınız bu sevgiden.”
- Birbirlerine sarılarak gözyaşlarına 1620
boğulup uzun uzun ağladılar. Yaktıkları
ağıt sona erince, hıçkırıklardan sesleri
çıkamaz oldu ve bir sessizlik sardı etrafı.
Birden Oidipus’u çağıran bir ses duyuldu,
korkudan tüylerimiz diken diken oldu. 1625
Bir tanrıydı duyduğumuz⁶⁹ ve birkaç kez
şöyle seslendi: “Oidipus, Oidipus
geç kalıyoruz. Neden oyalanıyorsun?”
Yaşlı adam bir tanrının seslendiğini
anlayınca yanına Theseus’u çağırdı 1630
ve şöyle dedi kral yanına geldiğinde:
“Sevgili dostum, kızlarımla el sıkışarak
birbirinize dostluk yemini verin. Bilerek
isteyerek onları hiç terk etmeyeceğine,
çıkartmalarını hep gözeteceğine söz ver.” 1635
Kral acıdığından değil, soylu kökeni
öyle gerektirdiği için yabancıya söz verdi.
Oidipus hemen sonra görmeyen elleriyle
kızlarına dokunarak: “Kızlarım, ne kadar
üzücü olursa olsun buradan gitmelisiniz 1640
artık,” dedi. “Görmemeniz gerekenleri
görmemeli, duymamanız gerekenleri
duymamalısınız. Gidin hemen, olacakları
izlemek için de sadece Theseus kalsın.”
Sözlerini bitirdikten sonra hepimiz 1645
gözyaşları içinde kızların ardından
oradan ayrıldık. Biraz uzaklaştıktan
sonra dönüp arkamıza baktık, ama
Oidipus hiçbir yerde görünmüyordu.
Sadece kral, dayanılması zor bir şeye 1650
bakmak zorunda kalmış gibi, ellerini
kaldırmış gözlerini kapatıyordu.

- Az sonra diz çöktüğünü gördük,
 ellerini açarak aynı anda toprağa
 1655 ve tanrıların dağı Olympos'a dua etti.
 Ama yaşlı adamın nasıl öldüğünü
 Theseus'tan başka kimse anlatamaz.
 Ne denizde kopan bir fırtına, ne de Tanrı'nın
 alevler saçan yıldırımındı canını alan.
 1660 Ya tanrılar birilerini gönderip aldırdı ya da
 Hades'in acımasız karanlığı şefkatle
 açılarak içine çekti onu. İnleyerek, acıyla
 kıvranarak değil, diğer ölümlülerden
 farklı, başı dimdik geçti karşı tarafa.
 1665 Söylediklerime inanmayan çıkarsa da
 çalışmayacağım fikrini değiştirmeye.

KORO

Kızlarla onu yolcu edenler nerede peki?

HABERCİ

Fazla uzakta değiller sanırım. Ağlama
 seslerinden buraya geldikleri anlaşılıyor.

(*Antigone ile İsmene girerler, haberci çıkar.*)

ANTİGONE

(*Kommos.*)

- 1670 Ne yazık ki sadece içimizde akan Strophe
 babamızın lanetli kanı için değil,
 başka birçok şey için de ağlayıp
 dövünmemiz gerekecek.
 Hayattayken büyük üzüntüler çekmiştik aralıksız,
 1675 şimdi de son günlerinde çektiklerini
 ve yaşadıklarını andıkça kahrolacağız.

KORO

ANTİGONE

Neler oldu?

Tahmin edebilirsiniz dostlarım.

KORO

Öldü mü?

ANTİGONE

Hayal edebileceğin en iyi şekilde,
çünkü ne savaşa ne de fırtınaya 1680
kurban oldu. Gizli ve görünmez
diyarlara bilinmeyen bir ölüm
taşıdı onu. Ah zavallı bahtım,
ölümcül bir gece yayıldı
gözlerimize. Yaban ellerde 1685
ve dalgaların dövdüğü
denizlerde nasıl kazanırız
ekmeğimizi bundan böyle?

İSMENE

Bilemem. Zavallı babamla
birlikte beni de alıp götürseydi 1690
keşke Hades. Bundan sonraki
hayatım çekilecek gibi değil.

KORO

Sizler, kızların en iyileri,
metanetle kaşılmalısınız tanrının isteklerini
ve bu kadar üzülmemelisiniz. 1695
Kimse sizi hiçbir şeyle suçlayamaz.

ANTİGONE

Acıları da özlüyorum bir yandan, Antistrophe
çünkü tatsız durumlar bile
bana hoş görünüyordu onun
elini tutarken. Yer altının 1700
ebedî karanlığıyla örtülen
sevgili babam, hiçbir zaman
eksilmeyecek sana olan sevgimiz.

KORO

ANTİGONE

KORO

Her şey bitti demek! İsteddiği gibi bitti. Nasıl?

ANTİGONE

İsteddiği gibi yabancı bir ülkede öldü. 1705
Sonsuza kadar toprağın altında,

serin gölgeli bir yatakta yatacak;
giderken de bütün
sevdikleri arkasından ağladı.

- 1710 Gözlerim yaşlı yasını tutuyorum,
bilemiyorum içimdeki üzüntüye
nasıl son vereceğimi. Yaban ellerde
ölmek istiyordun baba, yitip
gittin sonunda kimsesiz ve garip.

İSMENE

- 1715 Kötü kaderli sevgili ablam, babamızı
kaybedip dünyada yapayalnız kalınca
daha ne felaketler bekliyor acaba bizi?

...⁷⁰

KORO

- 1720 Sevgili kızlar, hayatının sonunda
mutlu olduğuna göre üzülmeyin artık.
Dünyada kimseyi bulamazsınız
kötülükleri kendinden uzak tutabilen.

ANTİGONE

Gidelim artık sevgili kız kardeşim.

ANTİGONE

- 1725 Bir dileğim var!

ANTİGONE

Yer altındaki evini görmeyi.

ANTİGONE

Babamızın. Ah, nasıl üzüldüğümü bir bilsen!

İSMENE

Böyle bir şey yapamayız. Bilmiyor musun?

ANTİGONE

Neden azarlıyorsun beni?

İSMENE

- 1730 Ama olmaz ki!

ANTİGONE

Hâlâ azarlıyorsun.

İSMENE

Tek başına öldü ve kaldırılamadı cenazesi.

ANTİGONE

Oraya sürükleyip öldüğü yerde kurban et beni.

İSMENE

Seni de kaybedersem

nasıl hayatta kalabilirim

1735

tek başıma ve her şeyden yoksun?

KORO

Sevgili kızlar, hiçbir şeyden korkmayın.

ANTİGONE

Ama nasıl kurtulabiliriz?

KORO

Daha önce de kurtulmuştunuz.⁷¹

ANTİGONE

Ne demek istiyorsun?

1740

KORO

Büyük belalar gelmemiştii başınıza.

ANTİGONE

KORO

Haklısın!

Nedir o zaman aklına takılan?

ANTİGONE

KORO

Evimize nasıl döneriz?

Aklına bile getirme.

ANTİGONE

KORO

Durumum çok zor.

Daha önce de öyleydi.

ANTİGONE

Eskiden de zordu, ama şimdi daha da zor.

1745

KORO

Sıkıntılardan bir umman uzanıyor önünüzde.

ANTİGONE

KORO

Doğru söyledin.

Sana hak veriyorum.

ANTİGONE

Ah başımıza gelenler! Zeus, nereye

sığınabiliriz? Yeni bir şans tanıyacak mı bize

peşimizi bırakmayan kader?

1750

(Sağdan Theseus ve maiyeti girer.)

THESEUS

Feryat etmeyin artık kızlar.
Günahtır, yer altındaki karanlığı
bir lütuf gibi kabul edenin yası tutulmaz.

ANTIGONE

Ayaklarına kapanıyoruz Aigeus'un oğlu.

THESEUS

1755 Nedir benden istediğiniz?

ANTIGONE

Babamızın mezarını görmek istiyoruz.

THESEUS

Ama oraya gitmemiz doğru olmaz.

ANTIGONE

Atina'nın kralı, efendimiz,
neler diyorsun?

THESEUS

1760 Babanız tembih etmişti kızlar.
Yattığı kutsal mezara kimsenin yaklaşmamasını,
yakınlarında insan sesinin duyulmamasını
istemişti. Dediklerini yaparsam eğer
acılar hiç uğramayacakmış ülkeme.
1765 Onu buradan götüren tanrısal iradenin
önünde söz verdim ve sözüm yeminlerin
koruyucusu Zeus'un himayesi altında.

ANTIGONE

İsteği bu yöndeysen yerine
getireceğim, ama ne olursun,
1770 kadim Thebai'ye gönder bizi.
Ağabeylerimizin birbirlerine
kıymasına engel olabiliriz belki.

THESEUS

Bunu ve senin yararına olabilecek her şeyi
az önce toprağın altına girip kaybolan
1775 adamın hatırı için yapacağım.
Görevim bu ve görevimi aksatmaya niyetim yok.

KORO

Ama son verin artık iç paralayıcı
ağıtlarınıza, çünkü gerçekleştirecektir
mutlaka Theseus bütün söylediklerini.

Sonnotlar

1. Antigone'nin uzakta gördüğü sur Akropolis'tir. "Yüksek şehir" anlamına gelen Akropolis şehrin ilk kurulduğu tepeydi ve kuşatma olduğunda halk oraya sığınyordu. Sophokles'in zamanında dinsel bir merkezdi ve Athena'ya vakfedilmiş Parthenon tapınağı orada bulunuyordu. Oyun ilk kez Büyük Dionysia şenlikleri kutlamaları esnasında, Akropolis tepesinin yamaçlarındaki tiyatroda sahnelendiğinden seyirciler tapınağı ve surları görebiliyordu.
2. Kutsal koruluktaki ağaçlardan defne Apollon'u, zeytin Athena'yı, asma da Dionysos'u simgeliyor.
3. Coğrafyacı Pausanias'a göre (I, 28, 6) Atina'da Kolonos ve Areios Pagos'ta Erinyesler'e adanmış tapınaklar vardı. Erinyesler, Kronos babası Uranos'u hadım ederken toprağa damlayan kanından doğmuşlardı. Üç oldukları söylenmekle birlikte sayıları hakkında tam mutabakat yoktur. Saçlarında yılanlar oynaşan kanatlı yaratıklardı. Cinayetleri ve toplumsal düzeni bozan ki bir gibi suçları cezalandırırlardı. Orestes'in yargılanmasından sonra (bkz. Askhylos, *Eumenides*) gönülleri almak için onlara "iyi niyetli, olumlu" anlamına gelen [*Eumenides*=Εὐμενίδες] ve "saygın, alçakgönüllü" anlamına gelen [*semnes*=σεμνές] adları verilmişti. *Eumenides*, *Eumenis* kelimesinin çoğuludur.

4. Apollon'un kehanetine göre Oidipus Eumenislerin tapınağında ölecekmiş.
5. Atina'nın sevilen tanrılarından Poseidon'un Akropolis'te bir tapınağı ve Kolonos'ta bir sunağı vardı. Atina'nın kuzeybatısında, Sunion Burnu'ndaki tapınağında çok büyük bir heykeli vardı. Kente gelen gemiler tapınağı gördüklerinde menzillerine yaklaştıklarını anlardı.
6. Pausanias'ın tanıklığına göre Atina'da her yıl insanlara ateşi bağışlayan Prometheus'u anmak için yanan meşalelerle koşulan Prometheia meşale yarışları düzenlenirdi.
7. O bölgede bronz basamaklarla inilen derin bir çukur olduğuna inanılıyordu. Efsaneye göre Theseus ile yakın arkadaşı Peirithous yer altına bu çukurdan inmişti. Başka bir efsaneye göre, yer altı tanrısı Hades, Persephone'yi kaçırp krallığına buradan götürmüştü.
8. Kolonos Atina'nın yüz saygın kahramanından biriydi. Adı bir "demos"a [bucak, semt] verilmişti ve Agora'daki adaşından ayırmak için süvari [ἵππιος=hyppios] sıfatıyla anılıyordu. Bölge, Atina'nın iki kilometre kuzeyinde, Platon'un Akademia'sının yakınlarında bulunuyordu.
9. Kolonos.
10. Thukydides, Atinalıların daha önce her birinin kendi meclisi olan bağımsız küçük yerleşimler halinde yaşadıklarını yazar. Efsaneye göre Theseus bütün bu küçük yerleşimleri Atina'ya bağlayarak tek bir yönetim altında birleştirmişti.
11. Theseus Atina'nın ilk krallarından biriydi. Girit Labirenti'ndeki yarı insan yarı boğa görünümlü canavar Minotauros'u öldürmüştü. Oğlunun Girit'te öldüğünü sanan babası Aigeus üzüntüsünden kendini denize atarak intihar etmiş, Ege Denizi'ne adını vermişti.
12. Eumenisler için yapılan "sponde" töreninde diğer tanrılar için olduğu gibi yere şarap değil, ballı su dökülürdü. Mnemosyne, Nympheler, Musalar, İo, Helios ve Selene için yapılan spondelerde de ballı su kullanılırdı.

13. Athena'nın en çok bilinen ve çoğu zaman adının yerine kullanılan sıfatı. "Ergen, genç" anlamına gelen "πάλλαξ=pallas" kelimesinden türetilmiştir. Yaygın kullanımlı "palikari=delikanlı" ve "pallakis=cariye" kelimeleri de aynı kökten türetilmiştir. Başka bir etimolojiye göre de [mızrağını] "sallamak" anlamına gelen "pallo"(πάλλω) kelimesinden türetilmiştir.
14. Bazı araştırmacılar 183. dizeden sonra biri Oidipus, ikisi Antigone ve sonuncusu Oidipus'a ait olmak üzere dört dizenin kayıp olduğuna inanır. Bu muhtemel kayıp dizeler klasik metnin dize sıralamasında dikkate alınmamışlardır.
15. Oidipus'un soyu dedesi Labdakos'tan başlatılıyordu.
16. Oidipus kim olduğunu söylemeden sığınma talep ettiği için koro kendilerini kandırdığını iddia ediyor.
17. Antigone korodan kendisini kızları yerine koymalarını, gözlerinin içine bakmasını yanlış anlamamaları için istiyor. Çağın âdetlerine göre, bir genç kızın, özellikle de bir bakirenin erkeklerin gözünün içine bakması doğru sayılmıyordu.
18. Atina konukseverliğiyle ünlüydü. Bkz. Thukydides (2, 39).
19. Delphoi yolunda babası olduğunu bilmediği Laios'u öldürdüğünde, babasının saldırısına karşı koyarak kendini korumuştur. Thebai'ye zarar veren Sfenks'i öldürmesinin ödülü olarak da annesi olduğunu bilmediği Kraliçe İokaste ile evlenmişti.
20. Annesiyle babası Oidipus'u bebekken ölmek üzere Kit-hairon Dağı'na terk etmişlerdi.
21. Oidipus Eumenislerin koruluğuna sığındığı için kutsal, Apollon'un Eumenislerin tapınağında öleceğine ilişkin kehanetini doğrulamak için Atina'ya geldiğinden "inançlı" bir insandır.
22. Sicilya'nın Etna kenti at ve katırlarıyla meşhurdur.

23. Uzun seyahatlere çıkan gezginler Tesalya'da kullanılan geniş siperlikli şapkaları tercih ederdi.
24. Oidipus, kızlarının aynı zamanda kardeşleri de olduğunu vurgulamak istiyor.
25. Herodotos Mısır'da alışverişe kadınların çıktığını, erkeklerin evde kumaş dokuduğunu yazar (II, 35).
26. Kadmos Thebai'nin kurucusuydu. Klasik Yunan metinlerinde Thebailileri betimlemek için sıklıkla Kadmoslu-lar kelimesi kullanılır.
27. Sophokles büyük kardeşin Polyneikes olduğunu söyler. Ancak diğer iki tragedya yazarı, Aiskhylos ve Euripides mitolojiye sadık kalarak büyük kardeşin Eteokles olduğunu söylerler.
28. Mitolojiye göre iki kardeş değişimli olarak birer yıl tahtta kalacaklardı. Ancak tahta ilk çıkan Eteokles ağa-beyini kentten kovdu. Polyneikes Argos'a giderek Kral Adrastos'un kızı Argeia ile evlenerek kendi ülkesine karşı sefere çıktı. Bkz. Aiskhylos, *Thebaili Yediler*.
29. Metindeki "ovalık" [κοῖλον=koilon] terimi, söz konu-su Argos'un (aynı adlı kentler içinden) Peloponez'deki kent olduğunu vurgulamak içindir. Avrupa'nın en eski şehri olarak bilinen Argos üç tepe arasındaki bir ovada kurulmuş olduğundan, sözlük anlamı "içbükey, kon-kav" anlamına gelen "κοῖλον" terimiyle birlikte anılır.
30. Anlaşılması zor olan bu bölümün birçok açıklaması yapılmıştır; bir yaklaşıma göre istilacı Argos ordusu yenilgiye uğradığında Polyneikes'in vatanı Thebai'nin itibarı yükselecekti. Çeviride bu yaklaşım kabul edil-miştir.
31. Sıvıların ve özellikle şarabın suyla karıştırılması işlemi iki kulplu, geniş ağızlı küplerde [κρατήρ=krater] yapılı-yordu.
32. Kurban sunma törenlerinde ve cenazelerde ilahiler eşli-ğinde tanrılar adına toprağa, kurban kesilen sunaktaki

ateşe, ya da tören bir gemide yapılıyorsa denize şarap serpilmesine “sponde” adı verilirdi. Ancak Eumenisler için şarap yerine ballı su dökülüyordu.

33. Kommos [κομμός] kelimesi “büyük bir felâketten sonra dövünmek” anlamına gelen kopto fiilinden türetilmiştir. Yunan tragedyasında, koronun dramatik karakterlerden biriyle karşılıklı okuduğu bir ağıt türüdür. Oyundaki duygusal gerilimin, keder, dehşet ya da mutluluk boyutunda zirveye ulaştığı durumlarda kullanılır.
34. Sophokles, bir suçu bilmeden ve istemeden işlemenin büyük bir hafifletici neden olduğunu 271, 525 ve 976 dizelerde de savunur.
35. Theseus çocukluk yıllarını dedesi Troizena Kralı Pittheus’un yanında geçirmişti.
36. Barış yanlısı Theseus komşularıyla iyi ilişkiler içinde olmak istiyor ve bu satırların yazıldığı MÖ V. yüzyılda Atina’nın yayılmacı siyaseti yüzünden Thebai ile sorunlar yaşayacağını bilemiyordu. Sophokles’in de Theseus’un barışçı tutumuna katıldığı anlaşıyor.
37. Stasimon Atina’nın ve özellikle Sophokles’in memleketi Kolonos’un methiyesidir. Euripides de Medea’da Atina için benzer bir methiye düzer (824. dize ve sonrası). “Soylu atlar” deyimini Poseidon’un Atina’ya armağan ettiği ata ve kurucusu “süvari” Kolonos’a bir değinmedir.
38. Dionysos Kadmos’un torunu Semele ile Zeus’un çocuğuydu. Bu yüzden Oidipus’un uzaktan akrabası sayılıyordu.
39. Yer altı tanrısı Hades, sonradan eşi olacak Persephone’yi annesi Demetra ile birlikte nergis toplarken kaçırmıştı.
40. Afrodite’in arabasını altın koşumlu güvercinler çekiyordu.
41. Peloponez kastediliyor. Sophokles burada kelime oyunu yapıyor, çünkü yarımadanın adının sözlük anlamı “Pelops’un adası”dır.

42. “Genç komutan” ibaresiyle Yunanistan’a sefer düzenleyerek Attika’yı yakıp yıkan Pers Kralı Kserkses, “yaşlı komutan” ibaresiyle de Peloponez Savaşı’nın ilk yılında Attika’yı talan eden yaşlı Sparta Kralı Arkhidamos kastediliyor. Arkhidamos Atina’nın taşrasına büyük zarar verdiği halde Zeus’un koruması altında olan zeytin ağaçlarına dokunmamıştı.
43. Akropolis’teki Erekhtheion Tapınağı’nda bulunan kutsal zeytin ağacının dallarından yetiştiklerine inanılan Akademia’daki zeytin ağaçlarına “moria” adı veriliyordu. Athena ile Poseidon Atina’ya verilecek ad için yarıştıklarında Athena’nın şehre armağan ettiği zeytin ağacının Akropolis’teki ağaç olduğuna inanılıyordu. “Moria”lar Zeus’un koruması altındaydı ve bu yüzden Zeus’un sıfatlarından biri de “Morios”tu. Bu zeytin ağaçlarından elde edilen zeytinyağı Panathenaikos Oyunları’nın galiplerine armağan olarak veriliyordu. Mitolojiye göre Poseidon’un oğlu Allirothios, babası Athena ile girdiği yarışta mağlup olunca “moria”ya balta ile saldırmış ve kaza ile kendini yaralayarak ölmüştü. Zeytin ağacı da adını ölüm anlamına gelen “moros”tan almıştı.
44. Deniz tanrısı Poseidon aynı zamanda depremlerin ve atların da tanrısıydı.
45. Mitolojiye göre Poseidon’dan daha eski olan deniz tanrısı Nereas’ın, Nereis (çoğulu Nereidai) adında elli kızı vardı. Akhilleus’un annesi Thetis de bunlardan biriydi.
46. Mitolojiye göre Laios Pelops’un oğlu Khrysippos’a karşı cinsel arzu duymuş, onu kaçırmıştı ve Pelops bu yakışsız ilişki yüzünden Laios’u lanetlemişti. Hera’nın bu yüzden Laios’a kızması ve Apollon’un çocuk sahibi olmasını yasaklayan kehanetine uymaması soyuna gelen felaketlerin nedeni sayılıyor.
47. Kargıların bronz kalkanlara vururken çıkardığı sese ve savaş tanrısı Ares’e yapılan bu atıf savaşı betimliyor. As-

kerler saldırı esnasında düşmanı korkutmak için kargı-
larını kalkanlarına vururdu.

48. Delphoi Tapınağı'nın baş rahibesinin adı olan Pythia ve Apollon'u tanımlayan "Pythios" sıfatı, Kolonos'a 10 km mesafedeki Daphni'de bulunan Apollon Tapınağı'nın çevresine "Pythiai toprakları" adının verilmesine neden olmuştu.
49. Eleusis kentinin yakınındaki sahillerde Demetra ve Persephone adına düzenlenen "Eleusis Gizemleri" tapınmasında gecenin ilerlemiş saatlerinde meşale alayları yapılırdı. Tapınma törenini Eumolpidai ailesine mensup rahipler yönetirdi. Sadece inananların katıldığı bu gizli törenler esnasında yapılan her şey gizli olduğundan, gördüklerini başkalarına anlatanların ölümle cezalandırılacağına inanılırdı. Gizliliği simgelemek için müminlerin dillerinin üzerine "dillerini kilitlemek" için altın bir anahtar konurdu.
50. Atina'nın banliyösü (demos) olan Oia'nın tam olarak nerede olduğu bilinmiyor. Yerini saptamak için kullanılan kaynaklardan biri de bu dizelerdir. Zirvesi karlı dağ, Atina'nın kuzeyinde bulunan ve en yüksek noktası 1.413 m olan Parnitha Dağı'dır.
51. Apollon'un ikiz kardeşi Artemis. Dağların ve ormanların efendisi, av tanrıçası ve küçük çocuklarla hayvanların koruyucusu sayılıyordu.
52. Koro üyeleri oyunun başında kendilerini yaşlı Kolonoslular olarak tanımlamıştı ve bu dizede yaşlı Oidipus'la ortak yönlerine değinirler.
53. Özgün metinde Kuzey Skythia bölgesinin Ripaia [Ῥίπαια] Dağları anılır. Daha geç tarihlerde coğrafyacılar bunları Ural Dağları'nı betimlemek için kullanmıştır.
54. Sophokles Labdakos soyunun başına gelen dertleri *Antigone*'de de dev dalgalara benzetir (586-590).

55. Çocukların yaşlı anne babalarına bakma yükümlülüğü vardı. Solon yasalarına göre anne babasının iâşesiyle ilgilenmeyen evlat yurttaşlıktan çıkarılıyordu (Diogenes Laertios, *Ünlü Filozofların Yaşamı*, I; 55).
56. Sophokles kentin halkının çoğunluğu Dor olan Peloponez'de olduğunu vurgulamak istiyor. Homeros Peloponez'deki Argos'un Akhalara (*İlyada*, I;141), Makedonya'daki Argos'un da Pelasgoslara (*İlyada*, II;681) ait olduğunu yazar. Adrastos Argos'un kralıydı.
57. Peloponez'in mitolojik kâhin ve doktoru, Kral Apis'ten gelen başka bir adı. Dilbilimciler kelimeyi Hint Avrupa dillerindeki su anlamına gelen ap'tan türetirler (Latince aqua, Farsça ab).
58. Mitolojinin meşhur kâhin ve kralı Amphiaraios hezimetle sonuçlanacağını öngördüğünden Thebai seferini engellemeye çalışmış, ama başaramamıştı. Yenilgiden sonra kaçarken yer yarılmış, arabasıyla birlikte yerin altına girmişti.
59. Troya seferinin ünlü kahramanlarından Diomedes'in babası. Thebai kuşatmasında Melanippos tarafından öldürüldü.
60. Argos Kralı İphios'un oğlu. Thebai kuşatmasında Leades tarafından öldürüldü.
61. Adrastos'un yeğeni. Lerna yakınlarındaki bir köyde yaşıyor, gücü ve bir devi andıran cüssesiyle tanınıyordu. Thebai kuşatmasında İsmaros tarafından öldürüldü.
62. Hipponoos ve Adrastos'un kız kardeşi Astynome'nin oğlu. Thebai kuşatmasının en yiğit savaşçısı. Surların üzerine çıkmış, şehri yakmak için tanrılardan kendisine bir meşale vermesini istemiş, vermezlerse tanrıların izni almaksızın yine de şehri yakacağını söylemişti. Zeus kibrini cezalandırmak için bir yıldırım göndererek onu öldürmüştü.
63. Arkadialı Meleagros'un oğlu. Thebai kuşatmasında Periklymenos tarafından öldürüldü.

64. Antik tiyatrodaki gök gürültüsünü taklit etmek için orkestra'nın arkasındaki bronteion'dan [βροντεῖον] yararlanılırdı. Burada bakır levhalara içi çakıl dolu torbalarla vurulur, ya da bakır leğenlere çakıllar dökülürdü. Şimşekleri taklit etmek için de meşaleler sallanırdı.
65. Okeanos ile Tethys'in kızı, korkunç görünümlü yer altı tanrıçası. Arkadia'nın bugün Mavroneri adıyla bilinen Styks bölgesinde akan bir pınarın soğuk ve koyu renkli sularının yer altına akarak Hades'in ülkesinde bir yer altı nehri oluşturduğuna inanılıyordu. Bu pınarın suyuna giren insanlar ölümsüz oluyordu. Annesi Thetis ölümsüz kılmak için Akhilleus'u bu pınarın suyuna daldırmıştı.
66. Kerberos, yer altı dünyasının kapısını bekleyen üç başlı ve kuyruğu bir ejderha başıyla biten dev köpek.
67. Tesalya Kralı Peirithous ile Theseus, Zeus'un kızlarından biriyle evlenme konusunda birbirlerine yardım etmeye ant içmişti. Peirithous arkadaşının güzel Helene'yi kaçırmasına yardım etti, Theseus da karşılığında yer altı dünyasının tanrıçası Persephone'nin kaçırılmasına yardım etmeye çalıştı. Ancak Hades iki arkadaşını yakalayıp hapsetti. Herakles daha sonra Theseus'u Hades'ten kurtardı, ancak Peirithous'u kurtarmaya çalışırken büyük bir yer sarsıntısı oldu ve Peirithous sonsuza kadar yer altında mahsur kaldı.
68. Thorikios kayası hakkında literatürde herhangi bir bilgi yoktur. Attika'da, Sounion yakınlarında aynı adlı kahramanın adını taşıyan bir Thorikios "demos"u (semti) vardı ancak Kolonos'la ilişkilendirilemiyor. İlias Boutieridis kelimenin bir harfini farklı okuyarak kutsal sunak bölgesinin "sınır taşı" olduğunu iddia eder.
69. Tanrı Hermes'in birçok sorumluluğunun yanında ölümlerin ruhlarını Hades'e götürmek de vardı.
70. Burada İsmene'nin repliğinin iki dizesi kayıptır.
71. Koro kızların daha önce Kreon'un elinden kurtulmalarını ima ediyor.

Sophokles (MÖ 495-406): Yunan tragedyasının en önemli yazarları arasında adı ilkönce hatırlanan Sophokles, konuları işleyişi ve oyundaki karakterleri canlandırmakta ustalığıyla ayrı bir yere sahiptir. Tiyatro tekniğini geliştirmiş, diyaloglara, dekor ve kostüme önem vermiştir. Tragedyalarında dönemin yazarlarında rastlanmayan derli toplu bir içyapı görülür. Eserlerinde yazgı sorununu her zaman ön planda tutar. Katıldığı yarışmalarda yirmiden fazla ödül almıştır. Yüz yirmi üç tragedya yazan Sophokles'in eserlerinden sadece Aias, Antigone, Kral Oidipus, Elektra, Trakhisli Kadınlar, Philoktetes, Oidipus Kolonos'ta günümüze ulaşabilmiştir. Oidipus Kolonos'ta eseriyle Hasan Âli Yücel Klasikler Dizisi'nde Sophokles'in tüm eserleri tamamlanıyor.

SOPHOKLES - BÜTÜN ESERLERİ: 7

Ari Çokona (1957): İstanbul'un Fener semtinde doğdu. İTÜ'den Kimya Yüksek Mühendisi olarak mezun olduktan sonra bir süre boya sanayinde çalıştı. Halen özel bir lisede kimya öğretmenidir. Antik ve çağdaş Yunancadan Türkçeye edebiyat, tarih ve felsefe çevirileri yapmaktadır.

Ayrıca İstanbul ve Anadolu Rumlarının tarih ve edebiyatına ilişkin çalışmalar yürütmekte, kitaplar yazmaktadır. Türkiye ve Yunanistan'ın çeşitli edebiyat dergilerinde makale, şiir ve öyküleri yayımlanmıştır.

KDV dahil fiyatı
10 TL